

CONV 685/03

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του	Προεδρείου
προς τη	Συνέλευση
Θέμα :	Σχέδιο άρθρων της Συνταγματικής Συνθήκης σχετικά με την Εξωτερική Δράση

Περιεχόμενο του εγγράφου :

σελ. 2:	I.	Κύρια στοιχεία
σελ. 9:	II.	Ενδεικτικός πίνακας
σελ. 12:	III.	Κείμενα άρθρων και σχολιασμός

Επεξηγηματικό σημείωμα : κύρια στοιχεία

1. Το ανά χείρας σημείωμα σκοπό έχει να παρουσιάσει την προτεινόμενη διάρθρωση και περιεχόμενο των άρθρων των σχετικών με την εξωτερική δράση της Ένωσης. Στο συνημμένο έγγραφο περιέχονται σχέδια κειμένου των άρθρων 29 και 30 του Μέρους I, κατά τα προβλεπόμενα στη διάρθρωση της συνθήκης που υποβλήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2002 (έγγρ. CONV 369/02), καθώς και των οικείων άρθρων του Τίτλου B του Μέρους II του Συντάγματος.
2. Τα άρθρα απηχούν, υπό μορφή διατάξεων Συνταγματικής Συνθήκης, όσες από τις συστάσεις των Ομάδων Εργασίας VII «Εξωτερική Δράση» και VIII «Άμυνα» συγκέντρωσαν ευρεία υποστήριξη στις μετέπειτα συζητήσεις της Συνέλευσης, ενσωματώνουν δε επιπλέον και τις αλλαγές που απορρέουν από τα οριζόντια θέματα με τα οποία ασχολήθηκε ήδη η Συνέλευση, και συγκεκριμένα την ενιαία νομική προσωπικότητα και την απλούστευση των μέσων και διαδικασιών. Περιέχουν επίσης και σχέδιο διατάξεων «ρήτρας αλληλεγγύης» για τα Μέρη I και II, αφού η συζήτηση της Ολομέλειας έκλινε υπέρ της προσθήκης τέτοιων διατάξεων στο Σύνταγμα.
3. Μετά από ώριμη σκέψη σχετικά με τη σημερινή κατάσταση και τα διδάγματα των συμβάντων στο Ιράκ, η Προεδρία έχει τη γνώμη ότι :
 - α) είναι ανάγκη να γίνει δεκτό ότι η ανάπτυξη της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας αποτελεί αναπόφευκτα μια διεργασία που θα πρέπει να επιτευχθεί με την ενθάρρυνση της σύγκλισης και της αμοιβαίας αλληλεγγύης, αλλά
 - β) είναι επίσης ανάγκη να προβλεφθούν στο Σύνταγμα αποτελεσματικότεροι θεσμικοί μηχανισμοί ως ερείσματα και προς υποβοήθηση της διεργασίας αυτής.

Γενική διάρθρωση των άρθρων του Μέρους II

4. Στις ισχύουσες Συνθήκες, οι νομικές βάσεις και οι ειδικότερες διατάξεις που περιγράφουν τις εξωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ένωσης/Κοινότητας είναι διεσπαρμένες σε διαφορετικά μέρη των Συνθηκών. Κατόπιν συστάσεως της Ομάδας Εργασίας VII, στο νέο κείμενο όλες αυτές οι διατάξεις έχουν συγκεντρωθεί σε έναν Τίτλο του Συντάγματος (Μέρος II, Τίτλος Β), υποδιαιρούμενο σε έξι κεφάλαια, μερικά από τα οποία υποδιαιρούνται περαιτέρω σε υποτήματα.

Σκοπός της νέας αυτής διάρθρωσης είναι να παράσχει μια συνεκτικότερη εποπτεία των τρόπων και των τομέων δυνατής δράσης της Ένωσης στη διεθνή σκηνή, χωρίς να μεταβάλλει σε τίποτε το γεγονός ότι για κάθε τομέα πολιτικής μπορεί να προβλέπονται και διαφορετικές λεπτομέρειες ενέργειας και ότι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τα χρησιμοποιήσιμα μέσα και ο ρόλος των διάφορων ενεχόμενων φορέων ποικίλουν ανάλογα με τον εκάστοτε τομέα πολιτικής.

Οριζόντια άρθρα

5. Τα δύο εισαγωγικά άρθρα του Τίτλου Β έχουν οριζόντιο χαρακτήρα. Το πρώτο περιέχει περιγραφή των υποκείμενων αρχών και των γενικών στόχων που θα πρέπει να έχουν ως γνώμονα οι ενέργειες της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Το προτεινόμενο κείμενο είναι εκείνο που συνέστησε η Ομάδα Εργασίας «Εξωτερική Δράση». Το δεύτερο άρθρο, που αντικαθιστά τις μέχρι τώρα διατάξεις περί «κοινών στρατηγικών», εκθέτει το πώς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να κινητοποιεί μέσα που καλύπτουν διαφορετικούς τομείς πολιτικής για να συγκεκριμενοποιεί τη στρατηγική της προσέγγιση απέναντι σε μια χώρα, μια περιοχή ή ένα γενικότερο θέμα.

Ο «Υπουργός Εξωτερικών»

6. Η Ομάδα Εργασίας VII συνέστησε σαν τρόπο επίτευξης μεγαλύτερης συνοχής στη δράση της Ένωσης και σαφήνειας στην εκπροσώπηση της τη θεσμοθέτηση ενός διπρόσωπου αξιώματος, που να συνενώνει σε προσωπική βάση τα καθήκοντα του Ύπατου Εκπροσώπου και του Επιτρόπου Εξωτερικών Σχέσεων. Παρόλο που κάποιοι επισήμαναν τον κίνδυνο διοργανικών εντάσεων, η σύσταση αυτή συγκέντρωσε ευρεία υποστήριξη στην Ολομέλεια. Τα συνημμένα άρθρα καταρτίστηκαν με την παραδοχή ότι η Συνέλευση θα θελήσει να συστήσει τη νέα αυτή ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία ο εν λόγω αξιωματούχος, καλούμενος στο εξής «Υπουργός Εξωτερικών», θα διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τη συμφωνία του Προέδρου της Επιτροπής και :
- θα συμβάλλει στη διαμόρφωση της ΚΕΠΠΑ/ΕΠΑΑ και θα είναι επιφορτισμένος με την υλοποίησή της, αυτό με εντολή του Συμβουλίου και χωρίς να υπόκειται στην αρχή της συλλογικής ευθύνης των Επιτρόπων,
 - θα έχει συγκεκριμένες ευθύνες ως προς τις εξωτερικές σχέσεις (πρώην θέματα πρώτου πυλώνα) ως μέλος της Επιτροπής. Οι αποφάσεις της Επιτροπής σ' αυτούς τους τομείς πολιτικής θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται στην αρχή της συλλογικής ευθύνης των Επιτρόπων.
7. Κατά την άσκηση πάντως του δικαιώματος πρωτοβουλίας του στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, ο Υπουργός θα μπορεί να ζητεί την υποστήριξη της Επιτροπής, και επομένως και να υποβάλει κοινές προτάσεις μαζί με την Επιτροπή σ' αυτό τον τομέα.
8. Πέραν τούτων, θα μπορούν στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κοινές προτάσεις Υπουργού και Επιτροπής, που να καλύπτουν ταυτόχρονα πτυχές πυλώνα της εξωτερικής δράσης και θέματα ΚΕΠΠΑ.

9. Όσο για τη διαπραγμάτευση διεθνών συμφωνιών, ο Υπουργός θα είναι αρμόδιος για συμφωνίες αποκλειστικά ή κυρίως ΚΕΠΠΑ, ενώ η Επιτροπή θα διατηρήσει το ρόλο της για τις άλλες συμφωνίες. Ως εκ τούτου, προκειμένου για συμφωνίες που καλύπτουν και τους δύο τομείς, ο διαπραγματευτής ή ο επικεφαλής της διαπραγματευτικής ομάδας θα διορίζεται από το Συμβούλιο.

Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (Κεφάλαιο 1.Α)

10. Με βάση την προσέγγιση που σκιαγραφείται στο σημείο 3, προτείνονται δύο κυρίως δέσμες αλλαγών :
- α) εκείνες που απορρέουν από τη θεσμοθέτηση του αξιώματος του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, επιφορτισμένου με καθήκοντα που ασκούν σήμερα ο Έπατος Εκπρόσωπος, η Προεδρία και η Επιτροπή. Ο Υπουργός θα έχει, μαζί με τα κράτη μέλη, το δικαίωμα υποβολής προτάσεων για θέματα ΚΕΠΠΑ καθώς και ρητά προβλεπόμενο ρόλο στη διατύπωση και υλοποίηση αποφάσεων πολιτικής,
 - β) εκείνες που αποβλέπουν στην ενθάρρυνση ουσιαστικότερων προηγούμενων διαβουλεύσεων και αμοιβαίας σύγκλισης απόψεων και αλληλεγγύης. Υπάρχει ρητή πρόβλεψη έκτακτων συνόδων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όταν οι διεθνείς εξελίξεις επιβάλλουν μια κοινή ενωσιακή προσέγγιση. Μια άλλη διάταξη παρέχει στον Υπουργό την εξουσία να εξασφαλίζει το συντονισμό των θέσεων των κρατών μελών στους διεθνείς οργανισμούς.
11. Όπως εισηγήθηκε μεγάλος αριθμός μελών της Συνέλευσης, υπάρχει πρόβλεψη για μεγαλύτερη προσφυγή στην ειδική πλειοψηφία. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο θα αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία όταν ενεργεί βάσει κοινών προτάσεων Υπουργού και Επιτροπής, ενώ μια ρήτρα εξουσιοδότησης θα επιτρέπει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο προκειμένου περί θεμάτων ΚΕΠΠΑ.

Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (Κεφάλαιο 1.Β)

12. Το Σύνταγμα ορίζει σαφώς, τόσο στο άρθρο 29 του Μέρους Ι όσο και στο Μέρος ΙΙ, ότι η ΕΠΑΑ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ΚΕΠΠΑ. Διάφορα από τα περί ΕΠΑΑ άρθρα είναι καινούργια, μεταγράφουν δε σε συνταγματικές διατάξεις τις συστάσεις της Ομάδας Εργασίας VIII καθώς και τις μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας (1999) ουσιαστικές εξελίξεις.
13. Έχουν ενημερωθεί τα «καθήκοντα του Πέτερσμπεργκ», ενώ οι διατάξεις για τη διαχείριση κρίσεων προβλέπουν περισσότερη συνοχή στη χρήση στρατιωτικών και μη στρατιωτικών μέσων. Άλλο ένα στοιχείο είναι η εισαγωγή διάφορων μορφών ευελιξίας προκειμένου οι ομάδες χωρών που επιθυμούν να εγκαθιδρύσουν στενότερη συνεργασία να μπορούν να το επιχειρούν εντός του ενωσιακού πλαισίου.
14. Άλλο ένα καινούργιο στοιχείο είναι η σύσταση Οργανισμού Εξοπλισμών και Στρατηγικών Ερευνών, με καθήκον να ενθαρρύνει τη βελτίωση των στρατιωτικών ικανοτήτων. Ο Οργανισμός θα δίνει επίσης τη δυνατότητα σε ομάδες κρατών μελών να συνεργάζονται σε συγκεκριμένα προγράμματα, υπάγοντας έτσι στο ενωσιακό πλαίσιο διάφορες μορφές συνεργασίας που αναπτύσσονται ήδη εκτός αυτού.

Δημοσιονομικές διατάξεις (Κεφάλαιο 1.Γ)

15. Το Κεφάλαιο 1 περιέχει επίσης δημοσιονομικές διατάξεις, που βασικά επαναλαμβάνουν τα ήδη ισχύοντα. Υπάρχουν όμως και νέες διατάξεις για τη γρήγορη χρηματοδότηση επειγουσών δράσεων ΚΕΠΠΑ, ιδίως δε της προπαρασκευής επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.

Εμπορική πολιτική (Κεφάλαιο 2)

16. Το νέο κείμενο αποβλέπει στην παρουσίαση των ισχυόντων άρθρων, αλλά σε απλουστευμένη μορφή. Πέραν τούτου, έχει ανατεθεί ουσιαστικότερος ρόλος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τόσο στη θέσπιση αυτόνομων μέτρων όσο και στη σύναψη διεθνών συμφωνιών.

Συνεργασία με τρίτες χώρες (Κεφάλαιο 3)

17. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται λόγος για διάφορες μορφές εξωτερικής βοήθειας και συνεργασίας, ταξινομούμενες σε τρεις μεγάλες ομάδες :

- I : αναπτυξιακή συνεργασία,
- II : οικονομική, χρηματοοικονομική και τεχνική συνεργασία με τρίτες χώρες,
- III : ανθρωπιστική βοήθεια.

I. Αναπτυξιακή συνεργασία

18. Το σχέδιο άρθρων τονίζει ότι οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

II. Οικονομική, χρηματοοικονομική και τεχνική συνεργασία με τρίτες χώρες

19. Η κύρια αλλαγή που προτείνεται μ' αυτά τα άρθρα, εκ των οποίων το πρώτο εισήχθη με τη Συνθήκη της Νίκαιας, αφορά την τόνωση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Προτείνεται και μια νέα νομική βάση για τη θέσπιση μέτρων επείγουσας βοήθειας με ειδική πλειοψηφία.

III. Ανθρωπιστική βοήθεια

20. Το άρθρο σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια είναι καινούργιο. Οι ισχύουσες συνθήκες δεν παρέχουν ειδική νομική βάση για ενέργειες ανθρωπιστικής βοήθειας, γίνεται όμως λόγος για ανθρωπιστική βοήθεια ως θέμα καταμερισμένης αρμοδιότητας στο σχέδιο της Προεδρίας για το άρθρο 12 του Μέρους I του Συντάγματος. Στα προτεινόμενα άρθρα αναγνωρίζεται η ιδιοτυπία της ανθρωπιστικής βοήθειας και η αρχή της αμεροληψίας την οποία συνεπάγεται, επισημαίνεται δε η ανάγκη να αλληλοενισχύονται οι ενέργειες των κρατών μελών και της Ένωσης. Περιλαμβάνεται επίσης η πρόταση να οργανώσει η Ένωση ένα σώμα εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας, ανάλογο του αμερικανικού Peace Corps.

Περιοριστικά μέτρα (Κεφάλαιο 4)

21. Το κεφάλαιο αυτό συνενώνει σε ένα και μόνο άρθρο τα δύο άρθρα περί κυρώσεων που υπάρχουν στις ισχύουσες συνθήκες, διευρύνοντας συνάμα το πεδίο τους (μέτρα όχι μόνο εναντίον κρατών παρά και εναντίον φυσικών και νομικών προσώπων), ενώ εισάγει και διάταξη για την ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Διεθνείς συμφωνίες (Κεφάλαιο 5)

22. Η Ομάδα Εργασίας VII συνέστησε να συγκεντρωθούν σε ένα και μόνο κεφάλαιο οι διάσπαρτες σε πλείστα όσα μέρη των ισχυουσών συνθηκών διατάξεις για το άνοιγμα και τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών. Στο κεφάλαιο αυτό εκτίθενται οι διάφοροι τύποι συμφωνιών που μπορεί να συνάπτει η Ευρωπαϊκή Ένωση και περιγράφονται οι αντίστοιχες διαδικασίες, ενώ γίνεται σεβαστή η ιδιορρυθμία των όσων αφορούν συμφωνίες περί θεμάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Σχέσεις με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες - αντιπροσωπίες της Ένωσης (Κεφάλαιο 6)

23. Σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας Εργασίας VII, το κεφάλαιο αυτό προβλέπει τη μετατροπή των αντιπροσωπιών της Επιτροπής σε τρίτες χώρες σε αντιπροσωπίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπαγόμενες στον Υπουργό, ενώ μνημονεύονται και οι ειδικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ορισμένους σημαντικούς διεθνείς οργανισμούς.

II. Ενδεικτικός πίνακας : τα προτεινόμενα άρθρα σχετικά με την Εξωτερική Δράση της Ένωσης σε σχέση με τις ισχύουσες Συνθήκες

	Νέα άρθρα	Άρθρα που επαναλαμβάνουν διατάξεις των ισχυουσών συνθηκών, αλλά μόνον εν μέρει ή με ουσιώδεις αλλαγές	Άρθρα που επαναλαμβάνουν διατάξεις των ισχυουσών συνθηκών, αυτούσια ή με μικροδιευθετήσεις
ΜΕΡΟΣ Ι – ΤΙΤΛΟΣ IV			
<u>Άρθρο 29</u> : Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας		✓	
<u>Άρθρο 30</u> : Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας		✓	
ΜΕΡΟΣ II, ΤΙΤΛΟΣ Β – Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ			
<u>Άρθρο 1</u> : Αρχές και στόχοι *	✓		
<u>Άρθρο 2</u>		✓	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Α. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ			
<u>Άρθρο 3</u>			✓
<u>Άρθρο 4</u>		✓	
<u>Άρθρο 5</u>		✓	
<u>Άρθρο 6</u>			✓
<u>Άρθρο 7</u>			✓
<u>Άρθρο 8</u>		✓	
<u>Άρθρο 9</u>		✓	
<u>Άρθρο 10</u>	✓		
<u>Άρθρο 11</u>		✓	
<u>Άρθρο 12</u>		✓	

* Κείμενο που προτείνει η Ομάδα Εργασίας VII και όπου ενσωματώνονται οι αρχές και οι στόχοι που ορίζονται στις ισχύουσες Συνθήκες για κάθε πολιτική και κάθε τομέα δράσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Α. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (συνέχεια)			
<u>Άρθρο 13</u>			✓
<u>Άρθρο 14</u>		✓	
<u>Άρθρο 15</u>			✓
<u>Άρθρο 16</u>		✓	
Β. ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ			
<u>Άρθρο 17</u>		✓	
<u>Άρθρο 18</u>	✓		
<u>Άρθρο 19</u>	✓		
<u>Άρθρο 20</u>	✓		
<u>Άρθρο 21</u>	✓		
Γ. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ			
<u>Άρθρο 22</u>		✓	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ			
<u>Άρθρο 23</u>		✓	
<u>Άρθρο 24</u>		✓	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ			
Ι : ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ			
<u>Άρθρο 25</u>		✓	
<u>Άρθρο 26</u>			✓
<u>Άρθρο 27</u>		✓	
ΙΙ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ			
<u>Άρθρο 28</u>		✓	
<u>Άρθρο 29</u>	✓		

III : ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ			
<u>Άρθρο 30</u>	✓		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ			
<u>Άρθρο 31</u>		✓	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ			
<u>Άρθρο 32</u>		✓	
<u>Άρθρο 33</u>		✓	
<u>Άρθρο 34</u>			✓
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ			
<u>Άρθρο 35</u>		✓	
<u>Άρθρο 36</u>			

ΜΕΡΟΣ Ι – ΤΙΤΛΟΣ V			
<u>Άρθρο X</u> : ρήτρα αλληλεγγύης	✓		
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΚΕΦΑΛΑΙΟ X : ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ			
<u>Άρθρο X</u> : υλοποίηση ρήτρας αλληλεγγύης	✓		

ΜΕΡΟΣ Ι – ΤΙΤΛΟΣ V

Άρθρο 29

Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας της Ένωσης

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναλαμβάνει να ασκεί μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας βασισμένη στην προοδευτική ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής αλληλεγγύης των κρατών μελών, στο σταδιακό προσδιορισμό των ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος και στην επίτευξη διαρκώς μεγαλύτερου βαθμού σύγκλισης των δράσεων των κρατών μελών.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης και καθορίζει τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Το Συμβούλιο των Υπουργών εκπονεί την πολιτική αυτή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Μέρος II του Συντάγματος.
3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν τις αναγκαίες αποφάσεις.
4. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας υλοποιείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης και από τα κράτη μέλη με τη χρησιμοποίηση των εθνικών μέσων και των μέσων της Ένωσης.
5. Τα κράτη μέλη συνεννοούνται εντός του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας γενικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να καθορίζουν μια κοινή προσέγγιση. Προτού αναλάβει οποιαδήποτε ενέργεια στη διεθνή σκηνή ή οποιαδήποτε δέσμευση που θα μπορούσε να επηρεάσει τα συμφέροντα της Ένωσης, κάθε κράτος μέλος διαβουλεύεται με τα άλλα στο Συμβούλιο ή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τη σύγκλιση των ενεργειών τους, ότι η Ένωση είναι σε θέση να υπερασπίζεται τα συμφέροντά της και τις αξίες της στη διεθνή σκηνή. Τα κράτη μέλη είναι αλληλέγγυα μεταξύ τους.

6. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.
7. Σε θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών λαμβάνουν αποφάσεις ομόφωνα, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο Μέρος II του Συντάγματος. Αποφαίνονται κατόπιν προτάσεως κράτους μέλους, ή του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης, μόνου ή από κοινού με την Επιτροπή.
8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα ότι το Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία και σε άλλες περιπτώσεις πλην αυτών που προβλέπονται στο Μέρος II του Συντάγματος.

Σχολιασμός

1. *Η παράγραφος αυτή περιγράφει τον εξελικτικό χαρακτήρα της ΚΕΠΠΑ, που βασίζεται στην αύξηση της αμοιβαίας αλληλεγγύης, της σύγκλισης των θέσεων και της πολιτικής βούλησης για κοινή δράση στη διεθνή σκηνή.*
2. *Η παράγραφος αυτή αφορά το ρόλο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως κινητήριας δύναμης της Ένωσης. Η διατύπωσή της αντιστοιχεί στη σύσταση 3 της Ομάδας εργασίας VII, η οποία προβλέπει ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους και τα συμφέροντα» βάσει των γενικών αρχών και στόχων της εξωτερικής δράσης όπως ορίζονται στο Σύνταγμα (η Ομάδα εργασίας VII έχει προτείνει ένα κείμενο για τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης, το οποίο περιέχεται στο άρθρο 1 του Τίτλου Β σχετικά με την εξωτερική δράση στο Μέρος II). Η παράγραφος διατυπώνει εν συνεχεία τον κεντρικό ρόλο του Συμβουλίου στην εκπόνηση της ΚΕΠΠΑ βάσει των κατευθύνσεων που χαράζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οι σχετικές λεπτομέρειες καθορίζονται στο Μέρος II του Συντάγματος.*
3. *Στην παράγραφο αυτή λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, βάσει των συστάσεων της Ομάδας εργασίας «Απλούστευση», τα μέσα της ΚΕΠΠΑ (κοινές δράσεις, κοινές θέσεις και κοινές στρατηγικές) αντικαθίστανται από «αποφάσεις». Ορίζεται επίσης ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις (τη στιγμή αυτή «καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς» και «αποφασίζει κοινές στρατηγικές»).*
4. *Η ΚΕΠΠΑ υλοποιείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της Ένωσης, τα καθήκοντα του οποίου θα καθοριστούν στον Τίτλο IV που αφορά τα Όργανα. Ο Υπουργός θα μπορεί στο πλαίσιο των καθηκόντων ΚΕΠΠΑ να εξουσιοδοτείται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να ενεργεί εξ ονόματος της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Υπερασπίζεται τις θέσεις της Ένωσης και διεξάγει διάλογο με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Τα κράτη μέλη απαιτείται επίσης να τηρούν και να θέτουν σε εφαρμογή τις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει της ΚΕΠΠΑ. Αυτό το πράττουν χρησιμοποιώντας εθνικά μέσα, π.χ. αναθέτοντας στις διπλωματικές τους αποστολές*

να προβούν σε διαβήματα, να υπερασπιστούν τις θέσεις της Ένωσης ή να ψηφίσουν σε διεθνείς οργανισμούς σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα γραμμή. Ο ρόλος των ειδικών εντεταλμένων θα αναλυθεί στο Μέρος II.

5. Η παράγραφος αυτή αναδεικνύει τη σημασία της συστηματικής συνεργασίας και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Πρόκειται για ουσιώδη στοιχεία της δραστηριότητας ΚΕΠΠΑ, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη σύγκλιση απόψεων μεταξύ κρατών μελών και στην ενίσχυση της αναγκαίας πολιτικής βούλησης για τη θέσπιση κοινών δράσεων και θέσεων. Η υποχρέωση διαβουλεύσεων και συνεννόησης ενισχύεται σε σχέση με τη Συνθήκη ΕΕ, το άρθρο 16 της οποίας έχει ως εξής : «Τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και συνεννοούνται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας που παρουσιάζει γενικό ενδιαφέρον, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η επιρροή της Ένωσης ασκείται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο μέσω συντονισμένης και συγκλίνουσας δράσης.» (Η αρχή σύμφωνα με την οποία η δραστηριότητα ΚΕΠΠΑ δεν περιορίζεται στις εργασίες του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες αλλά αναπτύσσεται επίσης στις τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς θα διευκρινιστεί στο Μέρος II.)
6. Οι λεπτομέρειες της διάταξης αυτής θα διατυπωθούν στο Μέρος II του Συντάγματος και θα περιλαμβάνουν τις σχετικές συστάσεις της Ομάδας εργασίας VII. Η Ομάδα αναγνώρισε ότι οι σημερινές διατάξεις του άρθρου 21 της ΣΕΕ είναι ικανοποιητικές, θα πρέπει όμως να συμπληρωθούν ώστε να προβλεφθεί η συμμετοχή του Υπουργού Εξωτερικών στα καθήκοντα που περιγράφονται στο άρθρο 21 της ΣΕΕ : γνωμοδότηση για τις κύριες πτυχές και βασικές επιλογές καθώς και ενημέρωση για τις εξελίξεις της ΚΕΠΠΑ.
7. Η παράγραφος αυτή καλύπτει :
 - α) τη διαδικασία λήψης αποφάσεων (γενικός κανόνας παραμένει η ομοφωνία, εισάγονται όμως και κάποιες σημαντικές εξαιρέσεις), και
 - β) το δικαίωμα πρωτοβουλίας (το οποίο μοιράζονται ο Υπουργός Εξωτερικών – μόνος ή από κοινού με την Επιτροπή – και τα κράτη μέλη).

Στο Μέρος II περιλαμβάνονται οι παρεκκλίσεις από τον κανόνα της ομοφωνίας, όπως προβλέπονται τη στιγμή αυτή στη Συνθήκη :

- α) διορισμός ειδικού εντεταλμένου (άρθρο 23 παράγραφος 2 της ΣΕΕ),
- β) εφαρμογή υπάρχουσών κοινών δράσεων ή κοινών θέσεων (άρθρο 23 παράγραφος 2 της ΣΕΕ αλλά αναθεωρημένο ώστε να ληφθεί υπόψη η απλούστευση των μέσων),
- γ) εφαρμογή κοινών στρατηγικών (άρθρο 23 παράγραφος 2 της ΣΕΕ αλλά αναθεωρημένο ώστε να ληφθεί υπόψη η απλούστευση).

Στον κατάλογο αυτό προστίθενται, βάσει της σύστασης αριθ. 8 της Ομάδας Εργασίας : οι αποφάσεις του Συμβουλίου όταν αποφασίζει βάσει κοινής πρότασης του Υπουργού Εξωτερικών (για την ΚΕΠΠΑ) και της Επιτροπής (για τις άλλες πτυχές της εξωτερικής δράσης).

Η Ομάδα Εργασίας VII υπογράμμισε ότι «προκειμένου να αποφευχθεί η αδράνεια στον τομέα της ΚΕΠΠΑ και να ενθαρρυνθεί μια πρωτοβουλία ΚΕΠΠΑ, πρέπει να γίνει η μέγιστη δυνατή χρήση των υπάρχουσών διατάξεων για τη χρήση της ειδικής πλειοψηφίας, καθώς και των διατάξεων που επιτρέπουν κάποια μορφή ευελιξίας, όπως η εποικοδομητική αποχή». Η διάταξη σχετικά με την εποικοδομητική αποχή θα περιληφθεί στο Μέρος II του Συντάγματος. (Βλ. επίσης παράγραφο 9 παρακάτω.)

8. *Η Ομάδα Εργασίας προέβη στη σύσταση να συμπεριληφθεί στο Σύνταγμα μια διάταξη που θα παρέχει τη δυνατότητα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο και σε άλλους τομείς της ΚΕΠΠΑ εκτός αυτών που προβλέπονται στη Συνταγματική Συνθήκη.*

π.υ. : *Υπενθυμίζεται ότι οι ειδικές διατάξεις της ΚΕΠΠΑ δεν θίγουν τις διατάξεις των άλλων πολιτικών και τομέων της εξωτερικής δράσης. Ο Τίτλος Β του Μέρους II του Συντάγματος ορίζει για κάθε πολιτική ή τομέα εξωτερικής δράσης τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τα μέσα, το δικαίωμα πρωτοβουλίας, καθώς και το ρόλο των διάφορων ενεχόμενων φορέων.*

π.υ. : *Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου δεν καλύπτει την ΚΕΠΠΑ. Οι τομείς στους οποίους έχει αρμοδιότητα το Δικαστήριο θα απαριθμηθούν σε άλλο άρθρο του Συντάγματος. Για τον λόγο αυτό, δεν είναι αναγκαίο να περιληφθεί σε άρθρο που αφορά την ΚΕΠΠΑ η απουσία δικαστικού ελέγχου από το Δικαστήριο. Η Συνθήκη προβλέπει αντίθετα τον πολιτικό έλεγχο της εφαρμογής της ΚΕΠΠΑ, ο οποίος διενεργείται από το Συμβούλιο. Οι σχετικές διατάξεις θα περιληφθούν στο Μέρος II του Συντάγματος.*

*

* *

Άρθρο 30

Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

1. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας, η οποία αποτελεί εγγενές στοιχείο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε στρατιωτικά και μη στρατιωτικά μέσα. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός της Ένωσης για τη διατήρηση της ειρήνης και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας περιλαμβάνει την προοδευτική χάραξη κοινής αμυντικής πολιτικής της Ένωσης. Η κοινή αμυντική πολιτική θα οδηγήσει στην κοινή άμυνα άμα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση με ομοφωνία· στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει τον ειδικό χαρακτήρα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βόρειου Ατλαντικού για ορισμένα κράτη μέλη που θεωρούν ότι η κοινή άμυνά τους υλοποιείται στο πλαίσιο του Οργανισμού της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ), και συνάδει με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας που θεσπίζεται στο πλαίσιο αυτό.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας στρατιωτικές και μη στρατιωτικές ικανότητες προκειμένου να συμβάλουν στους στόχους που έχει καθορίσει το Συμβούλιο.

Τα κράτη μέλη δεσμεύονται να βελτιώσουν προοδευτικά τις στρατιωτικές τους ικανότητες. Δημιουργείται Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εξοπλισμού και Στρατηγικών Ερευνών για να προσδιορίζει τις επιχειρησιακές ανάγκες, να προωθεί μέτρα για την ικανοποίησή τους, να συμβάλλει στον προσδιορισμό και ενδεχομένως στην υλοποίηση κάθε μέτρου χρήσιμου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα, και για να επικουρεί το Συμβούλιο στην αξιολόγηση της βελτίωσης των στρατιωτικών ικανοτήτων.

Τα κράτη μέλη που συγκροτούν μεταξύ τους πολυεθνικές δυνάμεις μπορούν επίσης να θέτουν τις δυνάμεις αυτές στη διάθεση της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

4. Οι αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, καθώς και αυτές που αφορούν την πραγματοποίηση μιας αποστολής βάσει του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται από το Συμβούλιο ομόφωνα ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους. Ο Υπουργός Εξωτερικών μπορεί να προτείνει την προσφυγή σε εθνικά μέσα καθώς και στα μέσα της Ένωσης, ενδεχομένως από κοινού με την Επιτροπή.
5. Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση μιας αποστολής, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε ομάδα κρατών μελών. Η εκτέλεση αυτής της αποστολής διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 18 του Μέρους II, Τίτλος B, του Συντάγματος.
6. Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών ικανοτήτων και έχουν αναλάβει μεταξύ τους δεσμευτικότερες υποχρεώσεις στον τομέα αυτό για την πραγματοποίηση των απαιτητικότερων αποστολών, θεσμοθετούν συστηματική συνεργασία στο πλαίσιο της Ένωσης. Η συνεργασία αυτή διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 20 του Μέρους II, Τίτλος B, του Συντάγματος.
7. Όσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει λάβει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, καθιερώνεται στενότερη συνεργασία, στο πλαίσιο της Ένωσης, σε θέματα αμοιβαίας άμυνας. Δυνάμει της συνεργασίας αυτής, στην περίπτωση που ένα από τα συμμετέχοντα στη συνεργασία κράτη αποτελέσει αντικείμενο ένοπλης επίθεσης στο έδαφός του, τα άλλα συμμετέχοντα κράτη τού παρέχουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, βοήθεια και συνδρομή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, στρατιωτικά και άλλα. Ο τρόπος συμμετοχής, οι κανόνες λειτουργίας και οι διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής προβλέπονται στο άρθρο 21 του Μέρους II, Τίτλος B, του Συντάγματος.
8. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και ενημερώνεται για την εξέλιξή της.

Σχολιασμός

Στο προσχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης προβλέπεται ένα χωριστό άρθρο, στον τίτλο V «Υλοποίηση των δράσεων της Ένωσης», το οποίο φέρει τον τίτλο «Κοινή Πολιτική Άμυνας».

Σκοπός του άρθρου αυτού είναι η παρουσίαση των μέσων και των διαδικασιών υλοποίησης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας είναι ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της. Εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα αλλά τα στρατιωτικά μέσα που τίθενται στη διάθεση της Ένωσης για την εφαρμογή της πολιτικής αυτής είναι τα εθνικά μέσα.

Η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αναγνωρίζεται ως εγγενές στοιχείο της ΚΕΠΠΑ. Η κοινή πολιτική άμυνας έχει αρχίσει να χαράσσεται σταδιακά. Για τον λόγο αυτό προτιμήθηκε να τεθεί ως επικεφαλίδα στο άρθρο αυτό «κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας» (όρος που δεν υπάρχει στη σημερινή Συνθήκη αλλά είναι σε κοινή χρήση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας του Ιουνίου 1999 και μετά).

1. Η παράγραφος 1 προβάλλει την ιδιαιτερότητα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, δηλαδή την επιχειρησιακή ικανότητα που αναπτύχθηκε μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας του Ιουνίου 1999. Οι αποστολές που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή καθορίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια στο άρθρο 17 του Μέρους II του Συντάγματος. Καλύπτουν τόσο τις αποστολές Petersberg όπως έχουν ήδη προβλεφθεί στη Συνθήκη όσο και τις αποστολές που περιέλαβε στις συστάσεις της η Ομάδα Εργασίας VIII και τις οποίες η Συνέλευση συμφώνησε να προσθέσει.

Η φράση για τη διατήρηση της ειρήνης και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών έχει ληφθεί από το άρθρο 11, 3ο εδάφιο, της ΣΕΕ και αποσκοπεί στο να καθοριστούν σφαιρικά οι αποστολές αυτές.

2. Η παράγραφος 2 παραφράζει το πρώτο εδάφιο του άρθρου 17 παράγραφος 1 της ΣΕΕ, το οποίο αναφέρεται στο ενδεχόμενο κοινής άμυνας.

Ωστόσο, το νόημα της δεύτερης πρότασης της παραγράφου αυτής έχει ενισχυθεί. Θεωρεί την κοινή άμυνα ως το λογικό αποτέλεσμα της κοινής αμυντικής πολιτικής και αποτελεί επομένως στόχο της πολιτικής αυτής ο οποίος θα επιτευχθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μόλις αυτό λάβει σχετική απόφαση με ομοφωνία.

Η τρίτη φράση του πρώτου εδαφίου έχει ληφθεί αυτούσια από το πρώτο εδάφιο του άρθρου 17 παράγραφος 1 της ΣΕΕ.

π.υ. : άρθρο 17 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, της ΣΕΕ

«Στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.»

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής έχει ληφθεί απ' ευθείας από το άρθρο 17 παράγραφος 1, 2ο εδάφιο, της ΣΕΕ στο οποίο ορίζεται ότι η πολιτική κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει ούτε την εθνική πολιτική των κρατών μελών στον τομέα αυτό ούτε τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει ορισμένα μέλη στο πλαίσιο της Συνθήκης της Ουάσιγκτον.

π.υ. : άρθρο 17 παράγραφος 1, 2ο εδάφιο, της ΣΕΕ

«Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στα πλαίσια της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ), δυνάμει της Συνθήκης του Βόρειου Ατλαντικού, και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτικής ασφάλειας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.»

3. Η παράγραφος 3 εξηγεί την άλλη ιδιαιτερότητα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας – την υλοποίησή της με τη χρήση εθνικών μέσων. Οι δύο κατηγορίες ικανοτήτων (στρατιωτικές και μη στρατιωτικές) έχουν αναπτυχθεί εκ παραλλήλου από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια μετά το 1999 και από τις διαδοχικές διασκέψεις βελτίωσης των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών ικανοτήτων.

Το δεύτερο εδάφιο, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας Εργασίας «Άμυνα», προβλέπει τη δέσμευση των κρατών μελών να βελτιώσουν τις στρατιωτικές τους ικανότητες. Εναπόκειται στο Συμβούλιο, με τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξοπλισμού και Στρατηγικών Ερευνών, να αξιολογεί την τήρηση της δέσμευσης αυτής. Ο εν λόγω Οργανισμός θεσμοθετείται με την παρούσα παράγραφο, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας «Άμυνα». Μια νομική βάση για τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σε θέματα εξοπλισμού ήδη υπάρχει στη σημερινή Συνθήκη (άρθρο 17 παράγραφος 1, 3ο εδάφιο : «Η προοδευτική διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής θα υποστηρίζεται, όπως τα κράτη μέλη το κρίνουν πρόσφορο, με τη συνεργασία τους στον τομέα των εξοπλισμών.»). Το παρόν άρθρο προβαίνει στη τυπική σύσταση του Οργανισμού και περιγράφει τα κύρια καθήκοντά του. Ο Οργανισμός διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 19 του Μέρους II, Τίτλος Β, του Συντάγματος.

Υπενθυμίζεται ότι η αναφερόμενη στο τέλος του δεύτερου εδαφίου διαδικασία αξιολόγησης ήδη εφαρμόζεται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CDM) που έχει εγκριθεί από τα κράτη μέλη. Εν προκειμένω, με το παρόν άρθρο, εισάγεται στο Σύνταγμα.

Το τρίτο εδάφιο περιέχει διατάξεις που επιτρέπουν την ένταξη στο ενωσιακό πλαίσιο των πολυεθνικών δυνάμεων που ήδη έχουν συγκροτηθεί από ορισμένα κράτη μέλη. Πρόκειται για πολυεθνικές στρατιωτικές μονάδες που διαθέτουν επιτελεία ή στρατηγεία. Αυτές είναι οι εξής : Eurocorps (χερσαίες δυνάμεις : Γερμανία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο), Eurofor (χερσαίες δυνάμεις : Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία), Euromarfor (ναυτικές δυνάμεις : Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία), Ευρωπαϊκή Αεροπορική Ομάδα (Γερμανία, Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο), Πολυεθνική Μεραρχία (Κέντρο) (Γερμανία,

Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο), Επιτελείο του πρώτου γερμανοολλανδικού Σώματος (Γερμανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο). Υπάρχουν επίσης κι άλλες πολυεθνικές δυνάμεις μεταξύ των κρατών μελών οι οποίες όμως δεν διαθέτουν κοινά στρατηγεία (παράδειγμα η βρετανοολλανδική αμφίβια δύναμη και η ισπανοϊταλική αμφίβια δύναμη).

4. *Η παράγραφος 4 παρουσιάζει τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Επισημαίνει επίσης, σύμφωνα με τις συστάσεις των Ομάδων VII και VIII, το δικαίωμα πρωτοβουλίας του Υπουργού Εξωτερικών. Η Επιτροπή δεν διαθέτει δικαίωμα πρωτοβουλίας στον τομέα της άμυνας. Όσον αφορά την προσφυγή στα στρατιωτικά ή άλλα μέσα της Ένωσης, ο Υπουργός Εξωτερικών, λόγω των αρμοδιοτήτων του στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ, μπορεί να προτείνει τη χρήση των στρατιωτικών, πολιτικών και διπλωματικών ικανοτήτων των κρατών μελών (αφού φυσικά διαβουλευθεί με αυτά), ή, από κοινού με την Επιτροπή, των άλλων μέσων που διαθέτει η Ένωση (π.χ. τεχνική υποστήριξη, αναπτυξιακή βοήθεια, κλπ).*
5. *Η παράγραφος αυτή επιτρέπει τη στενότερη συνεργασία για την εκτέλεση συγκεκριμένης αποστολής στην περίπτωση που δεν επιθυμούν όλα τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν στη διεξαγωγή μιας επιχείρησης. Η απόφαση για την πραγματοποίηση μιας επιχείρησης, το στόχο της, την εμβέλειά της, καθώς και τους γενικούς όρους της εκτέλεσής της λαμβάνεται από το Συμβούλιο ομόφωνα (κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου), οπότε η επιχείρηση θεωρείται επιχείρηση της ΕΕ. Ενδέχεται ωστόσο να υπάρξουν περιπτώσεις στις οποίες ορισμένα κράτη, αν και συμφωνούν για την πραγματοποίηση της επιχείρησης, δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν στη διεξαγωγή της ή δεν διαθέτουν επαρκείς ή κατάλληλες ικανότητες για τη διεξαγωγή της. Στην περίπτωση αυτή, τα υπόλοιπα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα διεξαγωγής της επιχείρησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τη διεξαγωγή επιχείρησης από ομάδα κρατών μελών σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο περιγράφονται στο άρθρο 18 του Μέρους II, Τίτλος Β, του Συντάγματος.*
6. *Η Ομάδα εργασίας «Άμυνα» προέβη στη διαπίστωση ότι η προθυμία ανάληψης δεσμεύσεων όσον αφορά τη διάθεση στρατιωτικών ικανοτήτων για την πραγματοποίηση των πιο απαιτητικών αποστολών που ήδη προβλέπονται στη Συνθήκη, όπως η αποκατάσταση της ειρήνης, ποικίλλει εξαιρετικά μεταξύ των κρατών μελών. Η παράγραφος 6 προβλέπει επομένως, σύμφωνα με την έκθεση της Ομάδας, μια μορφή συστηματικής συνεργασίας δυνάμει του Συντάγματος μεταξύ των κρατών μελών που διαθέτουν στρατιωτικές ικανότητες υψηλού επιπέδου και έχουν αναλάβει μεταξύ τους απαιτητικότερες υποχρεώσεις όσον αφορά τις ικανότητες αυτές. Προϋπόθεση συμμετοχής στη συστηματική συνεργασία είναι η ικανοποίηση υψηλών κριτηρίων ως προς τις στρατιωτικές ικανότητες. Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας αυτής περιγράφονται στο άρθρο 20 του Μέρους II του Συντάγματος.*

Αυτή η μορφή ευελιξίας θα επιτρέψει να θεσμοθετηθούν και να συμπεριληφθούν στο πλαίσιο της Ένωσης επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχουν τα κράτη μέλη τη στιγμή αυτή μέσω «συνασπισμών των προθύμων». Η προστιθέμενη αξία εν προκειμένω είναι ότι με τη διάταξη αυτή θα μπορούν να διεξάγουν τις επιχειρήσεις αυτές στο πλαίσιο της Ένωσης και επομένως με την πολιτική υποστήριξη όλων των κρατών μελών.

7. Σύμφωνα με την έκθεση της Ομάδας VIII και σημαντικό αριθμό παρεμβάσεων κατά τη σύνοδο της ολομέλειας της Συνέλευσης, η παράγραφος αυτή καθιερώνει στενότερη συνεργασία βάσει της οποίας τα κράτη που το επιθυμούν θα αναλάβουν στο πλαίσιο της Ένωσης την υποχρέωση αμοιβαίας συνδρομής του άρθρου V της Συνθήκης των Βρυξελλών.

Μόλις το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο λάβει απόφαση δυνάμει της παραγράφου 2 και κατά συνέπεια θεσπίσει κοινή άμυνα, η παράγραφος 7 θα καταστεί άνευ αντικειμένου.

8. Η προκείμενη παράγραφος εξασφαλίζει τη διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ενημέρωσή του στον τομέα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

*

* *

Άλλα στοιχεία, όπως ο ρόλος της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας ή των ειδικών εντεταλμένων, δεν περιλήφθηκαν στο άρθρο αυτό με τη λογική ότι η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας αποτελεί στοιχείο της ΚΕΠΠΑ και επομένως οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 29 του Μέρους I ισχύουν και για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας.

*

* *

Άρθρο Χ
Ρήτρα αλληλεγγύης

Κατ' εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης, η Ένωση κινητοποιεί όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών, για :

- την πρόληψη μιας τρομοκρατικής απειλής,
- την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση,
- την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, κατόπιν αιτήματος των πολιτικών αρχών του, στην περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής της διάταξης αυτής προβλέπονται στο άρθρο Χ του Μέρους ΙΙ, Τίτλος Β, του Συντάγματος.

Σχολιασμός

Η εισαγωγή ρήτρας αλληλεγγύης στο Σύνταγμα αποτελεί σύσταση της Ομάδας Εργασίας «Άμυνα». Δεδομένου του θεμελιώδους και συνταγματικού χαρακτήρα της ρήτρας αυτής, τοποθετείται στο Μέρος Ι του Συντάγματος. Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι έχει οριζόντια εμβέλεια, καθόσον προβλέπει την προσφυγή σε «όλα τα μέσα», τόσο δηλαδή στα εθνικά στρατιωτικά μέσα όσο και στα μέσα της Ένωσης. Ως εκ τούτου, περιλήφθηκε ως αυτοτελές άρθρο στον τίτλο V του Μέρους Ι του Συντάγματος.

Η ρήτρα αυτή θα ενεργοποιείται στην περίπτωση τρομοκρατικής απειλής ή τρομοκρατικής επίθεσης. Η Ομάδα Εργασίας VIII διευκρίνισε στις συστάσεις της ότι θα πρέπει να πρόκειται για τρομοκρατία από μη κρατικές οντότητες. Λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, ότι μια εχθρική επίθεση προερχόμενη από τρίτο κράτος, ακόμα και αν διεξάγεται με «τρομοκρατική» τεχνική, θα συνιστά «πολεμική πράξη» και, αφετέρου, ότι η ρήτρα αλληλεγγύης πρέπει να είναι άμεσα ενεργοποιήσιμη σε περίπτωση κινδύνου, το Προεδρείο έκρινε σκόπιμο να προτείνει τη διατύπωση που περιλαμβάνεται στο παρόν άρθρο.

Η Ομάδα Εργασίας «Άμυνα» συνέστησε να καλύπτει η εν λόγω ρήτρα και την περίπτωση των ανθρωπογενών ή φυσικών καταστροφών. Στο άρθρο 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος όμως προβλέπεται μεταξύ των υποστηρικτικών δράσεων και η «προστασία κατά των καταστροφών».

π.υ. άρθρο 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος :

«2. Οι τομείς υποστηρικτικής δράσης είναι :

- η απασχόληση
- η βιομηχανία
- η παιδεία, η επαγγελματική κατάρτιση και η νεολαία
- ο πολιτισμός
- ο αθλητισμός
- η προστασία από τις καταστροφές.»

Καθόσον η προστασία από τις καταστροφές στερείται ακόμη νομικής βάσης, θα πρέπει να δημιουργηθεί σχετική νομική βάση στο Μέρος II του Συντάγματος. Σ' αυτή τη νομική βάση θα μπορεί να προσδιοριστεί και η δυνατότητα προσφυγής σε στρατιωτικά μέσα προς υποστήριξη της πολιτικής προστασίας.

*
* *

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 1

Αρχές και στόχοι

1. Η δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή έχει ως γνώμονα, και σχεδιάζεται με στόχο να προωθεί στο ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο, τις αξίες που έχουν εμπνεύσει τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη διεύρυνσή της : τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, *τον σεβασμό* της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, τις αρχές της ισότητας και αλληλεγγύης και τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η Ένωση προσπαθεί να αναπτύσσει σχέσεις και να δημιουργεί εταιρικές σχέσεις με χώρες και περιφερειακές ή παγκόσμιες οργανώσεις που συμμερίζονται τις αξίες αυτές. Προωθεί πολυμερείς λύσεις σε κοινά προβλήματα, ιδιαιτέρως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.
2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις της Ένωσης και εργάζεται για τον μέγιστο βαθμό συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, με στόχο :
 - α) τη διαφύλαξη των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης,
 - β) την εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου,
 - γ) τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των διενέξεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
 - δ) την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των αναπτυσσομένων χωρών, με πρωταρχικό στόχο την εξάλειψη της φτώχειας, ιδιαίτερα στις χώρες με χαμηλό εισόδημα,

- ε) την προώθηση της ενσωμάτωσης όλων των χωρών στην παγκόσμια οικονομία, μεταξύ άλλων και μέσω της σταδιακής κατάργησης των περιορισμών του διεθνούς εμπορίου,
 - στ) την ανάπτυξη διεθνών μέτρων για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και των παγκόσμιων φυσικών πόρων, και τη διασφάλιση αειφόρου ανάπτυξης,
 - ζ) την παροχή συνδρομής σε πληθυσμούς, χώρες και περιοχές που αντιμετωπίζουν ανθρωπογενείς ή φυσικές καταστροφές, και
 - η) την προώθηση ενός διεθνούς συστήματος βασιζόμενου σε ισχυρότερη πολυμερή συνεργασία και χρηστή παγκόσμια διακυβέρνηση.
3. Η Ένωση εξασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων τομέων της εξωτερικής της δράσης. Λαμβάνει επίσης υπόψη της κατά την εκπόνηση και εφαρμογή των εξωτερικών πτυχών των άλλων πολιτικών της Ένωσης τις αρχές και τους στόχους που αναφέρονται παραπάνω.

Σχολιασμός

1. Το σχέδιο άρθρου για τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης εκπονήθηκε από την Ομάδα εργασίας VII και περιλαμβάνεται μεταξύ των συστάσεων της έκθεσης της Ομάδας (CONV 459/02, παράγραφος 2 των συστάσεων και παράγραφοι 11-12 της λεπτομερούς έκθεσης). Το κείμενο της Ομάδας εργασίας έχει ληφθεί στο σύνολό του, με ελάχιστες συντακτικές τροποποιήσεις (επισημαίνονται με πλάγια γράμματα), η πρώτη εκ των οποίων* προκύπτει από το γεγονός ότι το αρχικό κείμενο του σχεδίου άρθρου, που ήταν γραμμένο αγγλικά, ανέφερε ότι η δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή «will be guided by», έκφραση πιο δυνατή από τη γαλλική μετάφραση «s'inspire des». Η Ομάδα εργασίας VII προτίμησε να καθορίσει τις αρχές και τους στόχους του συνόλου της εξωτερικής δράσης σε ένα μόνο άρθρο και κατά συνέπεια διαγράφηκε η απαρίθμηση των ειδικών στόχων κάθε τομέα πολιτικής που υπάρχει στα ισχύοντα άρθρα.
2. Η ανάγκη εξασφάλισης συνοχής μεταξύ των τομέων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, καθώς και μεταξύ της εξωτερικής δράσης και των εσωτερικών πολιτικών που έχουν εξωτερικές συνέπειες, τονίστηκε ιδιαίτερα κατά τις εργασίες της Ομάδας VII (CONV 459/02, παράγραφος 2 των συστάσεων και παράγραφος 12 της λεπτομερούς έκθεσης). Η πρόταση ενσωμάτωσης μιας τρίτης παραγράφου που θα αντικατοπτρίζει την ιδέα αυτή στο σχέδιο άρθρου σχετικά με τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης δεν έγινε δεκτή από την πλειοψηφία των μελών της Ομάδας, θα πρέπει όμως να προστεθεί μια τέτοια παράγραφος στο παρόν άρθρο προκειμένου να αποφευχθεί η ανάγκη ενσωμάτωσης του κειμένου αυτού στα άρθρα που αφορούν τον κάθε τομέα της εξωτερικής δράσης. Σημειωτέον ότι το άρθρο 178 της ΣΕΚ αναφέρεται στη συνοχή μεταξύ άλλων τομέων πολιτικής και των στόχων της πολιτικής της συνεργασίας για την ανάπτυξη και ότι η αναφορά αυτή, λόγω της παραγράφου 3 για τις αρχές και τους στόχους, έχει διαγραφεί στην αναθεωρημένη μορφή του άρθρου αυτού.

* Αφορά το γαλλικό κείμενο.

Άρθρο 2

1. Βάσει των αρχών και στόχων που απαριθμούνται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα και στόχους της Ένωσης.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ως προς τα στρατηγικά συμφέροντα και στόχους της Ένωσης μπορούν να αφορούν την εξωτερική πολιτική καθώς και άλλους τομείς που εμπίπτουν στην εξωτερική δράση της Ένωσης. Μπορούν να αναφέρονται στις σχέσεις της Ένωσης με μια χώρα ή μια περιοχή, ή να έχουν θεματική προσέγγιση. Προσδιορίζουν τη διάρκειά τους και τα μέσα που πρέπει να παράσχουν η Ένωση και τα κράτη μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία κατόπιν προτάσεως του Συμβουλίου. Η πρόταση του Συμβουλίου καθορίζεται από αυτό με ειδική πλειοψηφία βάσει συστάσεων του Υπουργού Εξωτερικών όσον αφορά τα θέματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, της Επιτροπής όσον αφορά τους άλλους τομείς εξωτερικής δράσης, ή και των δύο μαζί. Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υλοποιούνται από το Συμβούλιο σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο Σύνταγμα διαδικασίες.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών όσον αφορά τα θέματα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, και η Επιτροπή όσον αφορά τους άλλους τομείς εξωτερικής δράσης, μπορούν να υποβάλλουν στο Συμβούλιο κοινές προτάσεις. Το Συμβούλιο εκδίδει αποφάσεις βάσει αυτών των κοινών προτάσεων με ειδική πλειοψηφία.

Σχολιασμός

1. Το κείμενο αυτό επαναλαμβάνει εν μέρει το κείμενο του άρθρου 13 παράγραφος 2 ΣΕΕ περί κοινών στρατηγικών, με αλλαγή της ονομασίας (αποφάσεις περί στρατηγικών συμφερόντων και στόχων), ενσωματώνει δε τη σύσταση 3 της Ομάδας Εργασίας VII σχετικά με το ρόλο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στον προσδιορισμό των στρατηγικών συμφερόντων και στόχων, η οποία έχει ως εξής : «Αφού τεθούν οι γενικές αρχές και οι στόχοι στη Συνθήκη, η ΕΕ πρέπει να καθορίσει στρατηγικούς στόχους και συμφέροντα, καθώς και τις στρατηγικές για την ενεργό επιδίωξή τους. Η Ομάδα συνιστά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους και τα ενδιαφέροντα της ΕΕ σε σχέση με μια συγκεκριμένη χώρα/μια περιοχή,

κατάσταση ή θέμα, και να θέτει τις παραμέτρους που καθοδηγούν τη δράση της ΕΕ και των κρατών μελών. Το Συμβούλιο Εξωτερικής Δράσης να είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή αυτών των στρατηγικών στόχων και ενδιαφερόντων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προχωρεί, έπειτα, στην περιοδική εξέταση του βαθμού πραγματοποίησης αυτών των στόχων και ενδιαφερόντων.»

Το δεύτερο εδάφιο αποτελεί νέο κείμενο που αποσκοπεί στο να καταστεί σαφές ότι οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μπορούν να αφορούν τόσο την ΚΕΠΠΑ όσο και άλλους τομείς εξωτερικής δράσης. Αυτό ήδη ισχύει για τις κοινές στρατηγικές, χωρίς να αναφέρεται ρητά στον Τίτλο V της ΣΕΕ. Η Ομάδα VII τάχθηκε υπέρ της χρήσης μέσων που ακολουθούν συνολική προσέγγιση και καλύπτουν πολλούς τομείς εξωτερικής δράσης.

Το τρίτο εδάφιο αποτελεί αναπροσαρμοσμένη μορφή του άρθρου 13 παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της ΣΕΕ (κείμενο ΣΕΕ : «Το Συμβούλιο συνιστά κοινές στρατηγικές στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τις εφαρμόζει, ιδίως υιοθετώντας κοινές δράσεις και κοινές θέσεις. Το Συμβούλιο μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης»). Έχουν επέλθει ορισμένες αλλαγές για να προστεθεί ότι :

- α) το Συμβούλιο αποφασίζει κατόπιν προτάσεως του Υπουργού, της Επιτροπής ή και των δύο μαζί, και
- β) η υλοποίηση μιας απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που καλύπτει τόσο την ΚΕΠΠΑ όσο και άλλους τομείς εξωτερικής δράσης πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται για κάθε τομέα.

2. Η Ομάδα Εργασίας VII συνέστησε να προβλεφθεί στο Σύνταγμα η δυνατότητα από κοινού υποβολής στο Συμβούλιο, από τον Υπουργό (για τα θέματα ΚΕΠΠΑ) και από την Επιτροπή (για τους άλλους τομείς εξωτερικής δράσης), προτάσεων που καλύπτουν διαφορετικές πτυχές της εξωτερικής δράσης. Η Ομάδα συνέστησε επίσης να αποφασίζει στις περιπτώσεις αυτές το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

*

* *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

A. Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας

Άρθρο 3

1. Στο πλαίσιο των αρχών και των στόχων της εξωτερικής της δράσης, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου, η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.
2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφύλακτα την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης.

Τα κράτη μέλη εργάζονται από κοινού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις.

Το Συμβούλιο και ο Υπουργός Εξωτερικών μεριμνούν για την τήρηση αυτών των αρχών.

3. Η Ένωση ασκεί την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας :
 - καθορίζοντας τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς,
 - λαμβάνοντας αποφάσεις που αφορούν :
 - τις δράσεις της Ένωσης,
 - τις θέσεις της Ένωσης,
 - και ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους.

Σχολιασμός

1. Η παράγραφος 1 αποτελεί μια αναπροσαρμοσμένη και συντομευμένη μορφή του άρθρου 11 της ΣΕΕ προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι αρχές και οι στόχοι της εξωτερικής δράσης εκτίθενται συγκεντρωτικά στην αρχή του τίτλου για την εξωτερική δράση.

Η φράση «η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει μια εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας» υπάρχει ήδη στη Συνθήκη. Καθιερώνει την αρχή ότι το Σύνταγμα δεν θέτει περιορισμούς στη δραστηριότητα ΚΕΠΠΑ και ότι η Ένωση μπορεί να αποφαινεται επί όλων των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

2. Παράγραφος 2 : Το άρθρο 11 παράγραφος 2 της ΣΕΕ ως έχει :

«Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφυλάκτως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης.
Τα κράτη μέλη εργάζονται από κοινού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις.»
Η μόνη αλλαγή είναι η προσθήκη των λέξεων «και ο Υπουργός Εξωτερικών» στη φράση «Το Συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση αυτών των αρχών».

3. Η παράγραφος 3 αποτελεί μια αναπροσαρμοσμένη μορφή του άρθρου 12 της ΣΕΕ προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αλλαγή της ονομασίας των πράξεων ΚΕΠΠΑ, σύμφωνα με τις συστάσεις για την απλούστευση των νομικών μέσων. Οι κοινές δράσεις και οι κοινές θέσεις καθίστανται αποφάσεις που αφορούν δράσεις ή θέσεις της Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μέσο των κοινών στρατηγικών, οι οποίες γίνονται αποφάσεις που αφορούν τα στρατηγικά συμφέροντα και στόχους της Ένωσης, περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 του παρόντος Τίτλου.

Η διάταξη που αφορά τον καθορισμό των αρχών και των γενικών προσανατολισμών(πρώτη περίπτωση) και η διάταξη που αφορά τη συστηματική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών (τρίτη περίπτωση) περιλαμβάνονται στο άρθρο 12 της ΣΕΕ.

Άρθρο 4

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους στρατηγικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα.

Εάν αυτό επιβάλλεται από τις διεθνείς εξελίξεις, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συγκαλεί έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τον καθορισμό των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής της Ένωσης απέναντι σ' αυτές τις εξελίξεις.

Το Συμβούλιο θεσπίζει τις αναγκαίες διατάξεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας βάσει των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Σχολιασμός

1. Το πρώτο εδάφιο είναι ίδιο με το κείμενο του άρθρου 13 παράγραφος 1 της ΣΕΕ : «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα».

Το δεύτερο εδάφιο είναι νέο. Αποσκοπεί στην εισαγωγή (με ρητό τρόπο) της δυνατότητας σύγκλησης έκτακτης συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όταν αυτό απαιτείται από τη διεθνή κατάσταση. Παρόμοια διάταξη, που αφορά όμως το Συμβούλιο, υπάρχει ήδη στο άρθρο 22 παράγραφος 2 της ΣΕΕ.

Το τρίτο εδάφιο είναι ίδιο με το κείμενο του άρθρου 13 της ΣΕΕ : «Το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας βάσει των γενικών προσανατολισμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο».

Άρθρο 5

1. Ο Υπουργός Εξωτερικών, ο οποίος προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών, συμβάλλει με τις προτάσεις του στη διαμόρφωση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση των αποφάσεων που λαμβάνουν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο.
2. Για τα θέματα που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, η Ένωση εκπροσωπείται από τον Υπουργό Εξωτερικών, ο οποίος διεξάγει τον πολιτικό διάλογο εξ ονόματος της Κοινότητας και εκφράζει τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις,

Σχολιασμός

Τα κείμενα αυτά προέρχονται από το άρθρο 26 ΣΕΕ περί ΚΕΠΠΑ και το άρθρο 18 ΣΕΕ περί του όλου της Προεδρίας (Τρόικα), υπέστησαν όμως προσαρμογές για να ληφθεί υπόψη η θεσμοθέτηση του αξιώματος του Υπουργού Εξωτερικών.

Άρθρο 6

1. Όταν μια διεθνής κατάσταση απαιτεί επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης, το Συμβούλιο εκδίδει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η απόφαση προσδιορίζει τους στόχους, το πεδίο εφαρμογής, τα μέσα που πρέπει να τεθούν στη διάθεση της Ένωσης, καθώς και τις προϋποθέσεις εφαρμογής της δράσης και, εφόσον είναι απαραίτητο, τη διάρκειά της.
2. Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επίπτωση στο θέμα το οποίο αποτελεί αντικείμενο αυτής της απόφασης, το Συμβούλιο αναθεωρεί τις αρχές και τους στόχους αυτής της δράσης και εκδίδει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η απόφαση για τη δράση της Ένωσης εξακολουθεί να ισχύει ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει.
3. Οι αποφάσεις αυτές δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και τη διεξαγωγή της δράσης τους.
4. Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια αυτής της απόφασης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου.
5. Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που οφείλεται σε μεταβολή της κατάστασης και ελλείψει αποφάσεως του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν, επείγοντως, τα μέτρα που επιβάλλονται στα πλαίσια των γενικών στόχων της απόφασης που αφορά τη δράση της Ένωσης. Το αφορώμενο κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.
6. Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών κατά την εφαρμογή αυτής της απόφασης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της απόφασης, ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Σχολιασμός

1. Αναπαραγωγή του κειμένου του άρθρου 14 § 1 ΣΕΕ για τις κοινές δράσεις, το οποίο όμως αναπροσαρμόζεται προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αλλαγή της ονομασίας των πράξεων ΚΕΠΠΑ (αποφάσεις).
2. Άρθρο 14 § 2 ΣΕΕ ως έχει, εκτός από την ονομασία της πράξης : «Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επίπτωση στο θέμα το οποίο αποτελεί αντικείμενο κοινής δράσης, το Συμβούλιο αναθεωρεί τις αρχές και τους στόχους αυτής της δράσης και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η κοινή δράση εξακολουθεί να ισχύει ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει».
3. Άρθρο 14 §3 ΣΕΕ ως έχει, εκτός από την ονομασία της πράξης : «Οι κοινές δράσεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και τη διεξαγωγή της δράσης τους».
4. Άρθρο 14 § 5 ΣΕΕ ως έχει, εκτός από την ονομασία της πράξης : «Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου».
5. Άρθρο 14 § 6 ΣΕΕ ως έχει, εκτός από την ονομασία της πράξης : «Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου».
6. Άρθρο 14 § 7 ΣΕΕ ως έχει, εκτός από την ονομασία της πράξης : «Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών κατά την εφαρμογή μιας κοινής δράσης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της κοινής δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της».

Άρθρο 7

Το Συμβούλιο εκδίδει αποφάσεις, οι οποίες καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις θέσεις της Ένωσης.

Σχολιασμός

Κείμενο του άρθρου 15 ΣΕΕ, με αλλαγή της ονομασίας της πράξης η οποία από κοινή θέση γίνεται απόφαση. «Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές θέσεις. Οι κοινές θέσεις καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις κοινές θέσεις».

Άρθρο 8

1. Κάθε κράτος μέλος ή ο Υπουργός Εξωτερικών, μόνος ή μαζί με την Επιτροπή, μπορούν να προσφεύγουν στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.
2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ταχεία λήψη αποφάσεως, ο Υπουργός Εξωτερικών, συγκαλεί, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από σχετική αίτηση ενός κράτους μέλους, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχύτερου διαστήματος.

Σχολιασμός

1. *Η παράγραφος αυτή ορίζει το δικαίωμα πρωτοβουλίας στον τομέα της ΚΕΠΠΑ. Το κείμενο ακολουθεί τη διάρθρωση του άρθρου 22 ΣΕΕ. Το δικαίωμα πρωτοβουλίας των κρατών μελών προβλέπεται ήδη στην ισχύουσα Συνθήκη. Προβλέπεται επίσης για την Επιτροπή, όχι όμως και για τον Υπατο Εκπρόσωπο : το άρθρο 22 ΣΕΕ ορίζει ότι «Κάθε κράτος μέλος ή η Επιτροπή μπορούν να προσφεύγουν στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.» Το νέο κείμενο προβλέπει την αναγνώριση δικαιώματος πρωτοβουλίας στα κράτη μέλη και στον Υπουργό Εξωτερικών, ο οποίος μπορεί να το ασκεί είτε μόνος είτε μαζί με την Επιτροπή.*
2. *Αναπαραγωγή του άρθρου 22 παράγραφος 2 ΣΕΕ, το οποίο αποσκοπεί να καταστήσει πλέον ευέλικτες τις διαδικασίες σε κατάσταση επείγουσας ανάγκης. «Η Προεδρία» αντικαταστάθηκε από «ο Υπουργός Εξωτερικών» προκειμένου να ληφθεί υπόψη ότι ο Υπουργός θα προεδρεύει του Συμβουλίου υπό σύνθεση Εξωτερικής Δράσης, πρόταση η οποία έτυχε ευρείας υποστήριξης στα πλαίσια της Συνέλευσης.*

Άρθρο 9

1. Οι εμπίπτουσες στο παρόν κεφάλαιο αποφάσεις λαμβάνονται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Οι αποχές μελών τα οποία είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται δεν εμποδίζουν την θέσπιση αυτών των αποφάσεων.

Σε περίπτωση αποχής κατά την διεξαγωγή ψηφοφορίας, ένα μέλος του Συμβουλίου δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση, σύμφωνα με το παρόν εδάφιο. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι η απόφαση δεσμεύει την Ένωση. Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται σ' αυτή την απόφαση, ενώ τα άλλα κράτη μέλη σέβονται την θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τέτοια δήλωση αντιπροσωπεύουν πλέον του ενός τρίτου των ψήφων που σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο Χ του Συντάγματος, η απόφαση δεν εκδίδεται.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία :

- όταν εκδίδει αποφάσεις που αφορούν δράσεις και θέσεις της Ένωσης βάσει απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όσον αφορά τα στρατηγικά συμφέροντα και τους στόχους της Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του παρόντος Τίτλου,
- όταν αποφασίζει βάσει κοινής πρότασης του Υπουργού Εξωτερικών και της Επιτροπής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2,
- όταν εκδίδει απόφαση για την εφαρμογή απόφασης που αφορά δράση ή θέση της Ένωσης,
- όταν διορίζει ειδικό εντεταλμένο σύμφωνα με το άρθρο 11 του παρόντος κεφαλαίου.

Αν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντιταχθεί στην θέσπιση απόφασης η οποία πρόκειται να ληφθεί με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομοφώνως απόφαση.

Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα.

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει ομόφωνα ότι το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σε περιπτώσεις άλλες από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό αφορά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεως στον τομέα της ΚΕΠΠΑ. Ο γενικό κανόνας παραμένει η ομοφωνία. Η ομάδα εργασίας VII συνέστησε ότι «θα πρέπει να υπάρξει πλήρης χρήση των ισχυουσών διατάξεων που προβλέπουν την ειδική πλειοψηφία, καθώς και των διατάξεων που επιτρέπουν μια ορισμένη μορφή ευελιξίας, όπως η εποικοδομητική αποχή». Πρότεινε επίσης να καταχωρηθεί στο Σύνταγμα «ρήτρα εξουσιοδότησης» που θα προβλέπει να μπορεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επεκτείνει την ειδική πλειοψηφία σε τομείς άλλους από τους προβλεπόμενους στη συνθήκη.

1. *Κείμενο του άρθρου 23. §1 ΣΕΕ περί εποικοδομητικής αποχής ως έχει : «Οι αποφάσεις δυνάμει του παρόντος Τίτλου λαμβάνονται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Οι αποχές μελών τα οποία είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται δεν εμποδίζουν την θέσπιση αυτών των αποφάσεων. Σε περίπτωση αποχής κατά την διεξαγωγή ψηφοφορίας, ένα μέλος του Συμβουλίου δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση, σύμφωνα με το παρόν εδάφιο. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι η απόφαση δεσμεύει την Ένωση. Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται σ' αυτή την απόφαση, ενώ τα άλλα κράτη μέλη σέβονται την θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τέτοια δήλωση αντιπροσωπεύουν πλέον του ενός τρίτου των ψήφων που σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η απόφαση δεν υιοθετείται.»*
2. *Κείμενο του άρθρου 23 §2 ΣΕΕ περί παρεκκλίσεων από το γενικό κανόνα της ομοφωνίας, με μόνες αλλαγές :*
 - α) την ονομασία των πράξεων, και
 - β) την πρόβλεψη αποφάσεων βάσει κοινών προτάσεων Υπουργού Εξωτερικών και Επιτροπής.*Το τμήμα που αφορά τη στάθμιση των ψήφων δεν αναπαράγεται (οι σχετικές διατάξεις θα περιληφθούν σε άλλο τμήμα του Συντάγματος).*

Άρθρο 23 §2 ΣΕΕ : «Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία :

- *όταν υιοθετεί κοινές δράσεις, κοινές θέσεις ή λαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απόφαση βάσει κοινής στρατηγικής,*
- *όταν υιοθετεί απόφαση που προβλέπει την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης,*
- *όταν διορίζει ειδικό εντεταλμένο σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 5.*

Αν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντισταχθεί στην θέσπιση απόφασης η οποία πρόκειται να ληφθεί με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομοφώνως απόφαση.

Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για την θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον 62 ψήφους υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους τουλάχιστον 10 μελών.

Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα».

3. *Η παράγραφος αυτή είναι νέα και αναπαράγει τη σύσταση της ομάδας εργασίας VII : «Εξάλλου, η Ομάδα εισηγείται να καταχωρηθεί στη συνθήκη νέα διάταξη που να προβλέπει τη δυνατότητα να αποφασίζει το Συμβούλιο ομόφωνα να επεκτείνει την ειδική πλειοψηφία στον τομέα της ΚΕΠΠΑ».*

Το κείμενο του άρθρου 23.3 ΣΕΕ όσον αφορά τα διαδικαστικά θέματα δεν αναπαράγεται στο νέο άρθρο.

Άρθρο 10

1. *Όταν η Ένωση έχει καθορίσει κοινή προσέγγιση κατά την έννοια του άρθρου 29 §5, διεξάγεται στενός συντονισμός των δραστηριοτήτων του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης και των Υπουργών Εξωτερικών των κρατών μελών.*
2. *Οι διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπίες της Ένωσης συνεργάζονται μεταξύ τους στις τρίτες χώρες και στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και συμβάλλουν στη διατύπωση και στην υλοποίηση μιας κοινής προσέγγισης.*

Σχολιασμός

1. Η παράγραφος 1 αποβλέπει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της συμπληρωματικότητας και της αλληλοενίσχυσης των δραστηριοτήτων των διάφορων υποκειμένων στα πλαίσια μιας γραμμής που έχει εγκρίνει η Ένωση.
2. Η παράγραφος 2 είναι καινούργια και αποβλέπει στο να τονιστεί ότι η συστηματική συνεργασία δεν περιορίζεται στις εργασίες του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, αλλά ότι πραγματοποιείται επίσης μεταξύ των διπλωματικών αποστολών των κρατών μελών και των αντιπροσωπιών της Ένωσης.

Άρθρο 11

Το Συμβούλιο, όταν το κρίνει απαραίτητο, διορίζει, κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εξωτερικών, ειδικό εντεταλμένο για συγκεκριμένα θέματα πολιτικής. Ο ειδικός εντεταλμένος ασκεί την εντολή του υπό την εξουσία του Υπουργού Εξωτερικών.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό αναπαράγει και τροποποιεί το κείμενο του άρθρου 18.5 ΣΕΕ. Οι τροποποιήσεις αφορούν το ρόλο του Υπουργού Εξωτερικών :

α) το Συμβούλιο διορίζει τον ειδικό εντεταλμένο κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εξωτερικών, και

β) ο ειδικός εντεταλμένος ασκεί την εντολή του υπό την εξουσία του Υπουργού.

Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν στο να αυξήσουν τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης των ειδικών εντεταλμένων.

Άρθρο 12

Η Ένωση δύναται να συνάπτει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς κατ' εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 33 του παρόντος Τίτλου.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό παρέχει νομική βάση για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών δυνάμει της ΚΕΠΠΑ. Το άρθρο παραπέμπει στα κατάλληλα άρθρα που αφορούν την ακολουθητέα διαδικασία.

Άρθρο 13

1. Ο Υπουργός Εξωτερικών ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται τακτικά από τον Υπουργό Εξωτερικών για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο και τον Υπουργό Εξωτερικών. Διεξάγει κάθε χρόνο συζήτηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό αναπαράγει και τροποποιεί το κείμενο του άρθρου 21 ΣΕΕ. Οι τροποποιήσεις έγιναν με βάση τις συστάσεις της ομάδας εργασίας VII και για να ληφθεί υπόψη η συγχώνευση του Υπατου Εκπροσώπου και του Επιτρόπου για τις εξωτερικές σχέσεις. «Η Προεδρία» και «η Επιτροπή» αντικαταστάθηκαν από «ο Υπουργός Εξωτερικών». Η Ομάδα αναγνώρισε ότι οι ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 21 ΣΕΕ είναι ικανοποιητικές, έκρινε όμως ότι χρειάζεται παρόλ' αυτά συμπλήρωση για να προβλεφθεί η συμμετοχή του Υπουργού Εξωτερικών στα εκεί περιγραφόμενα καθήκοντα.

Ο προσδιορισμός «συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας» δεν περιλαμβάνεται στο άρθρο 21 ΣΕΕ, εισήχθη όμως στις δύο προκείμενες παραγράφους για να προσδιοριστεί ρητώς το πεδίο που καλύπτεται από το προκείμενο άρθρο. Εξυπακούεται ότι η ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η διαβούλευση με αυτό θα πρέπει να γίνονται όσο το δυνατόν συχνότερα και πάντως το ταχύτερο δυνατόν, ώστε να συμβιβάζεται η επιθυμητή αποτελεσματικότητα της άσκησης της εξωτερικής πολιτικής με την εξασφάλιση ουσιαστικού ρόλου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Άρθρο 14

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις θέσεις της Ένωσης. Την οργάνωση αυτού του συντονισμού εξασφαλίζει ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης.

Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις θέσεις της Ένωσης.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 και του άρθρου 6, παράγραφος 3 του παρόντος Τίτλου, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.

Όσα κράτη μέλη είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών θα συνεννοούνται μεταξύ τους και θα τηρούν πλήρως ενήμερα τα άλλα κράτη μέλη. Όσα κράτη μέλη είναι μέλη του Συμβουλίου Ασφάλειας υπερασπίζονται, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών τους δυνάμει των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Όταν η Ένωση έχει καθορίσει θέση ως προς ένα θέμα της ημερήσιας διάταξης του Συμβουλίου Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών, τα κράτη μέλη που είναι μέλη του ζητούν να κληθεί ο Υπουργός Εξωτερικών για να παρουσιάσει τη θέση της Ένωσης.

Σχολιασμός

1. Η παράγραφος 1 αναπαράγει το άρθρο 19 §1 ΣΕΕ, μόνο που αντί για «κοινές θέσεις» γίνεται λόγος για «θέσεις της Ένωσης» :

«Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις. Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις.»

Στο τέλος του πρώτου εδαφίου προστέθηκε μια φράση σχετικά με το ρόλο του Υπουργού στην οργάνωση του μεταξύ κρατών μελών συντονισμού.

2. *Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 αναπαράγει με αλλαγές το άρθρο 19 §2 ΣΕΕ : «Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 και του άρθρου 14, παράγραφος 3, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.»*

Στο δεύτερο εδάφιο αντικαθίστανται οι λέξεις «φροντίζουν...να υπερασπίζονται» από τη λέξη «υπερασπίζονται» και απαλείφεται η λέξη «μόνιμα» πριν από τη λέξη «μέλη». Οι τροποποιήσεις αυτές προτείνονται για να τηρηθεί η αρχή που καθιερώνεται από τις προηγούμενες διατάξεις : όταν η Ένωση υιοθετήσει μια θέση σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να την υπερασπιστούν στη διεθνή σκηνή.

Το τρίτο εδάφιο εισάγει μια νέα διάταξη που αποσκοπεί να ενισχύσει την παρουσία της Ένωσης στα πλαίσια του Συμβουλίου Ασφάλειας. Η διάταξη αυτή δεν συνεπάγεται καμία συνέπεια για το καθεστώς ή τη θέση των κρατών μελών στο όργανο αυτό.

Άρθρο 15

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπίες της Ένωσης σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπίες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση και η εφαρμογή των αποφάσεων που αφορούν θέσεις και δράσεις της Ένωσης που έχει υιοθετήσει το Συμβούλιο. Οι ανωτέρω εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες και προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις .

Συμβάλλουν στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του Μέρους Ι του Συντάγματος όσον αφορά την προστασία των ευρωπαίων πολιτών στο έδαφος τρίτης χώρας. Τα κράτη μέλη καθορίζουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την προστασία αυτή.

Σχολιασμός

Το πρώτο εδάφιο αναπαράγει και τροποποιεί ελαφρώς το άρθρο 20 ΣΕΕ : « Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπίες της Επιτροπής σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπίες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση και η εφαρμογή των κοινών θέσεων και των κοινών δράσεων που έχει υιοθετήσει το Συμβούλιο.

Οι ανωτέρω εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες, προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις και συμβάλλοντας στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 20 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.»

Έγιναν τροποποιήσεις στο κείμενο όσον αφορά α) την ονομασία των αντιπροσωπιών της Ένωσης και β) την ονομασία των πράξεων.

Το δεύτερο εδάφιο παραπέμπει στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του Συντάγματος (το κείμενο του οποίου αντιστοιχεί στο άρθρο 20 ΣΕΚ) και αναπαράγει τη δεύτερη φράση του άρθρου 20 ΣΕΚ στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 20 ΣΕΕ : « Τα κράτη μέλη καθορίζουν μεταξύ τους τους αναγκαίους κανόνες και αρχίζουν τις απαιτούμενες διεθνείς διαπραγματεύσεις για να εξασφαλίσουν την προστασία αυτή.»

Άρθρο 16

Με την επιφύλαξη του άρθρου XX του Συντάγματος [όσον αφορά την οργάνωση του Συμβουλίου/της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων], μια επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η εν λόγω επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εξωτερικών.

Στα πλαίσια του παρόντος Τίτλου, η εν λόγω επιτροπή ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου και σε στενή επαφή με τον Υπουργό Εξωτερικών τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 του παρόντος Τίτλου.

Το Συμβούλιο δύναται, για τους σκοπούς των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων και για τη διάρκειά τους, όπως προσδιορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την εν λόγω επιτροπή να λαμβάνει τις προσηκούμενες αποφάσεις που αφορούν τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης.

Σχολιασμός

Το παρόν εδάφιο αναπαράγει και τροποποιεί το άρθρο 25 ΣΕΕ : « Με την επιφύλαξη του άρθρου 207 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια επιτροπή πολιτικής και ασφάλειας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η εν λόγω επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.»

Οι τροποποιήσεις αφορούν την τελευταία φράση όπου οι λέξεις «η Προεδρία» και «η Επιτροπή» αντικαταστάθηκαν από τη φράση «ο Υπουργός Εξωτερικών».

Το δεύτερο εδάφιο αναπαράγει το άρθρο 25 ΣΕΕ, προσθέτοντας αναφορά στον Υπουργό Εξωτερικών και αναφορά στο άρθρο 24 του Τίτλου αυτού που ορίζει τις επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων :» Στα πλαίσια του παρόντος Τίτλου, η εν λόγω επιτροπή ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.»

Το τρίτο εδάφιο αναπαράγει σε μεγάλο βαθμό το τρίτο εδάφιο του άρθρου 25 ΣΕΕ : «Το Συμβούλιο δύναται, για τους σκοπούς των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων και για τη διάρκειά τους, όπως προσδιορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την εν λόγω επιτροπή να λαμβάνει τις προσηκούσες αποφάσεις που αφορούν τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 47.» Λαμβανομένης υπόψη της συγχώνευσης των συνθηκών, διαγράφηκε η αναφορά στο άρθρο 47 ΣΕΚ.

B. Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας

Άρθρο 17

1. Οι αποστολές που αναφέρονται στο άρθρο 30 παράγραφος 1 του Μέρους I του Συντάγματος, κατά τις οποίες η Ένωση μπορεί να αναπτύσσει στρατιωτικά και μη στρατιωτικά μέσα, περιλαμβάνουν τις κοινές δράσεις αφοπλισμού, τις ανθρωπιστικές αποστολές και αποστολές διάσωσης, τις αποστολές με στόχο την παροχή συμβουλών και αρωγής επί στρατιωτικών θεμάτων, τις αποστολές πρόληψης των συγκρούσεων και διατήρησης της ειρήνης, την επέμβαση μάχιμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, περιλαμβανομένων των αποστολών αποκατάστασης της ειρήνης, τις δράσεις στήριξης τρίτης χώρας, κατ' αίτησή της, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τις επιχειρήσεις σταθεροποίησης μετά το τέλος των συγκρούσεων.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα τις αποφάσεις σχετικά με τις αποστολές που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, ορίζοντας το στόχο και την εμβέλειά τους καθώς και τους γενικούς κανόνες εφαρμογής τους. Ο Υπουργός Εξωτερικών, υπό την εξουσία του Συμβουλίου και σε στενή και διαρκή επαφή με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, μεριμνά για το συντονισμό των μη στρατιωτικών και στρατιωτικών πτυχών των αποστολών αυτών.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό αποσκοπεί στην αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 30 παράγραφος 1 του Μέρους I :

- *με τη μνεία των αποστολών που αναφέρονται ήδη στη Συνθήκη, δηλ. :*
 - των ανθρωπιστικών αποστολών και αποστολών διάσωσης,
 - των αποστολών διατήρησης της ειρήνης,
 - της επέμβασης μάχιμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, περιλαμβανομένων των αποστολών αποκατάστασης της ειρήνης.
- *και με την προσθήκη των αποστολών που συνέστησε η Ομάδα εργασίας VIII, δηλ. :*
 - των κοινών δράσεων αφοπλισμού,
 - των αποστολών με στόχο την παροχή συμβουλών και αρωγής επί στρατιωτικών θεμάτων,
 - των αποστολών πρόληψης των συγκρούσεων,
 - των δράσεων στήριξης τρίτης χώρας, κατ' αίτησή της, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας,
 - των επιχειρήσεων σταθεροποίησης μετά το τέλος των συγκρούσεων.

Η δεύτερη παράγραφος περιγράφει λεπτομερώς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο των αποστολών καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία του περιεχομένου της απόφασης. Το δεύτερο εδάφιο ακολουθεί τις συστάσεις της Ομάδας VIII σχετικά με την ενίσχυση του ρόλου του Υπουργού Εξωτερικών στον τομέα της διαχείρισης των κρίσεων, ιδίως όσον αφορά το συντονισμό των μη στρατιωτικών και στρατιωτικών πτυχών των αποστολών.

Άρθρο 18

1. Στο πλαίσιο των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 17 του παρόντος τίτλου, το Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση αποστολής σε ομάδα κρατών μελών που διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες και επιθυμούν να δεσμευθούν σχετικά. Τα εν λόγω κράτη μέλη συμφωνούν μεταξύ τους ως προς τη διαχείριση της αποστολής.

2. Τα κράτη που συμμετέχουν στην εκτέλεση της αποστολής ενημερώνουν τακτικά το Συμβούλιο όσον αφορά την πρόοδό της, ειδοποιούν δε αμέσως το Όργανο αυτό εφόσον προκύπτουν οποιεσδήποτε νέες σημαντικές συνέπειες από την εκτέλεση ή απαιτείται τροποποίηση του στόχου, της εμβέλειας ή των κανόνων εφαρμογής που συμφωνήθηκαν από το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 17 παράγραφος 2 του παρόντος τίτλου. Στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαιτούμενες αποφάσεις.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό περιγράφει τους κανόνες της συνεργασίας για την εκτέλεση αποστολής που έχει αποφασίσει το Συμβούλιο.

Στην Ένωση των 25 θα είναι δύσκολο να προβλεφθεί η εκτέλεση αποστολής από όλα τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, το άρθρο αυτό ορίζει τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους η εκτέλεση αποστολής που έχει αποφασισθεί από όλα τα κράτη μέλη θα μπορεί να ανατεθεί σε ορισμένα από αυτά, είτε γιατί κάποια κράτη μέλη προτιμούν να μη δεσμευθούν στη διεξαγωγή της αποστολής, χωρίς ωστόσο να επιθυμούν να εμποδίσουν τη συμμετοχή των άλλων κρατών, είτε ενδεχομένως επειδή η αποστολή απαιτεί ικανότητες υψηλού επιπέδου, τις οποίες διαθέτουν ορισμένα μόνο κράτη.

Η απόφαση σχετικά με την έναρξη αποστολής καθώς και τους στόχους, την εμβέλεια και τους γενικούς κανόνες εφαρμογής της θα λαμβάνεται ομόφωνα από το Συμβούλιο. Η εν λόγω απόφαση θα περιλαμβάνει τον κατάλογο των κρατών που προτίθενται να συμμετάσχουν στην εκτέλεση της εν λόγω αποστολής. Κατά συνέπεια, υπεύθυνη για τη διαχείριση της εκτέλεσης θα είναι η ομάδα των κρατών μελών που αναφέρονται στην απόφαση. Αφού αρχίσει η επιχείρηση, μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην εκτέλεσή της θα λαμβάνουν μέρος στις συζητήσεις όσον αφορά τις δράσεις και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διεξαγωγή της επιχείρησης. Τα λοιπά κράτη μέλη θα ενημερώνονται για τα λαμβανόμενα μέτρα. Τα συμμετέχοντα κράτη θα ειδοποιούν αμέσως το Συμβούλιο εφόσον προκύπτουν νέες σημαντικές συνέπειες από την εκτέλεση ή απαιτείται τροποποίηση του στόχου, της εμβέλειας ή των κανόνων εφαρμογής που συμφωνήθηκαν αρχικά από το Όργανο αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές, το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαιτούμενες αποφάσεις.

Άρθρο 19

1. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Εξοπλισμού και Στρατηγικών Ερευνών έχει ως έργο :
- τη συμβολή στον καθορισμό των στόχων στρατιωτικών ικανοτήτων των κρατών μελών και στην αξιολόγηση της τήρησης των περί ικανοτήτων υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη,
 - την προώθηση της εναρμόνισης των επιχειρησιακών αναγκών και της υιοθέτησης αποτελεσματικών και συμβατών μεθόδων προμηθειών,

- την υποβολή προτάσεων για πολυμερή σχέδια προς εκπλήρωση των στόχων από άποψη στρατιωτικών ικανοτήτων και την εξασφάλιση του συντονισμού των προγραμμάτων που εκτελούν τα κράτη μέλη, καθώς και τη διαχείριση των ειδικότερων προγραμμάτων συνεργασίας,
 - τη στήριξη της έρευνας στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας, το συντονισμό και σχεδιασμό κοινών ερευνητικών δραστηριοτήτων και μελετών σχετικά με τεχνικές λύσεις ανταποκρινόμενες στις μελλοντικές επιχειρησιακές ανάγκες,
 - τη συμβολή στον προσδιορισμό, και ενδεχομένως στην εφαρμογή, κάθε χρήσιμου μέτρου για την ενίσχυση της βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης του αμυντικού τομέα και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των στρατιωτικών δαπανών.
2. Ο Οργανισμός είναι ανοικτός σε όλα τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτόν. Το Συμβούλιο λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία απόφαση σχετικά με το καταστατικό, την έδρα και τους κανόνες λειτουργίας του Οργανισμού. Προς το σκοπό αυτό λαμβάνει υπόψη του το βαθμό πραγματικής συμμετοχής στις δραστηριότητες του Οργανισμού. Συνίστανται ειδικές ομάδες στο εσωτερικό του Οργανισμού, συγκροτούμενες από τα κράτη μέλη που εκτελούν κοινά σχέδια.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό περιγράφει λεπτομερέστερα τους στόχους και τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξοπλισμού και Στρατηγικών Ερευνών. Ακολουθεί πιστά τις συστάσεις της Ομάδας Εργασίας «Άμυνα». Το άρθρο δεν υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες όσον αφορά τη λειτουργία του Οργανισμού, αλλά αναθέτει το έργο αυτό (στην παράγραφο 2) σε απόφαση του Συμβουλίου.

Άρθρο 20

1. Τα κράτη μέλη τα οποία απαριθμούνται στη δήλωση X που προσαρτάται στο Σύνταγμα και τα οποία πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών ικανοτήτων, επιθυμούν δε να αναλάβουν εν προκειμένω αυστηρότερες δεσμεύσεις για αποστολές μεγαλύτερων απαιτήσεων, καθιερώνουν μεταξύ τους συνεργασία διαρθρωμένη σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 6 του Μέρους I του Συντάγματος. Τα κριτήρια και οι δεσμεύσεις όσον αφορά την ανάπτυξη στρατιωτικών ικανοτήτων που έχουν ορίσει τα εν λόγω κράτη μέλη περιλαμβάνονται στην ίδια δήλωση.

2. Εφόσον ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συμμετάσχει στη συνεργασία αυτή σε μεταγενέστερο στάδιο, δεχόμενο τις υποχρεώσεις που επιβάλλει, ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχετικά με την πρόθεσή του. Το Συμβούλιο περιορισμένης σύνθεσης της διαρθρωμένης συνεργασίας αποφασίζει όσον αφορά το αίτημα του συγκεκριμένου κράτους μέλους.
3. Οι αποφάσεις σχετικά με το αντικείμενο της συνεργασίας λαμβάνονται αποκλειστικά από τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτήν. Ο Υπουργός Εξωτερικών παρίσταται κατά τις συζητήσεις. Τα λοιπά κράτη μέλη ενημερώνονται δεόντως και τακτικά για την εξέλιξη της συνεργασίας από τον Υπουργό Εξωτερικών.
4. Το Συμβούλιο μπορεί να αναθέσει στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στη συνεργασία αυτή την εκτέλεση αποστολής αναφερόμενης στο άρθρο 17 του παρόντος τίτλου στο πλαίσιο της Ένωσης.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό περιέχει τους κανόνες λειτουργίας της διαρθρωμένης συνεργασίας, όπως περιγράφεται στο άρθρο 30 παράγραφος 6 του Μέρους Ι. Τα κράτη μέλη που πληρούν υψηλά κριτήρια στρατιωτικών ικανοτήτων και επιθυμούν να αναλάβουν αυστηρότερες δεσμεύσεις μεταξύ τους εν προκειμένω, εν όψει των πιο απαιτητικών επιχειρήσεων, θα μπορέσουν να το επιτύχουν με την καθιέρωση διαρθρωμένης συνεργασίας στο Σύνταγμα. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα διαπραγματευθούν και θα ορίσουν μεταξύ τους τα κριτήρια και τις δεσμεύσεις που θα αναλάβουν να τηρούν όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων, τα δε κριτήρια και δεσμεύσεις θα περιληφθούν σε δήλωση που θα προσαρτηθεί στο Σύνταγμα. Η δήλωση αυτή θα αναφέρει επίσης τα κράτη μέλη που θα συμμετέχουν στη διαρθρωμένη συνεργασία.

Όταν καθιερωθεί η διαρθρωμένη συνεργασία, μόνο τα συμμετέχοντα κράτη θα λαμβάνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων τόσο σχετικά με την εξέλιξη της συνεργασίας αυτής όσο και σχετικά με την έναρξη και τους κανόνες εφαρμογής ενδεχόμενων επιχειρήσεων. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα μπορούν επίσης να προσφεύγουν στις δομές της Ένωσης, όπως την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας ή τη Στρατιωτική Επιτροπή, που θα συνέρχονται επίσης αποκλειστικά παρουσία των αντιπροσώπων των κρατών μελών που θα συμμετέχουν στη διαρθρωμένη συνεργασία. Οι επιχειρήσεις όμως που θα αποφασίζει αυτή η ομάδα κρατών δεν θα αποτελούν επιχειρήσεις της Ένωσης. Προβλέπεται ότι ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης θα παρίσταται στις συζητήσεις στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής και θα ενημερώνει τα λοιπά κράτη μέλη σχετικά με την εξέλιξή της. Κατά τον τρόπο αυτό, ο Υπουργός θα εξασφαλίζει τη διασύνδεση μεταξύ των κρατών που θα συμμετέχουν στη διαρθρωμένη συνεργασία και των μη συμμετεχόντων κρατών, με αποτέλεσμα μεγαλύτερη διαφάνεια των δράσεων που θα διεξάγονται στο πλαίσιο της συνεργασίας.

Το Συμβούλιο θα μπορεί πάντως να αναθέτει συμμετέχοντα κράτη την εκτέλεση αποστολής την οποία έχει αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, η αποστολή εκτελείται από τη διαρθρωμένη συνεργασία εξ ονόματος της Ένωσης.

Άρθρο 21

1. Η στενότερη συνεργασία στον τομέα της κοινής άμυνας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 30 παράγραφος 7 του Μέρους I είναι ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης. Σε δήλωση που προσαρτάται στο παρόν Σύνταγμα περιλαμβάνεται κατάλογος των συμμετεχόντων κρατών μελών. Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να συμμετάσχει στη συνεργασία αυτή σε μεταγενέστερο στάδιο, δεχόμενο τις υποχρεώσεις που επιβάλλει, ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και προσυπογράφει τη δήλωση που προσαρτάται στο Σύνταγμα.
2. Το συμμετέχον κράτος που δέχεται ένοπλη επίθεση στην επικράτειά του ενημερώνει τα λοιπά συμμετέχοντα κράτη για την κατάσταση και μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια και την αρωγή τους. Τα συμμετέχοντα κράτη συνέρχονται σε επίπεδο υπουργών, τους οποίους επικουρούν οι αντιπρόσωποι των κρατών στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας και στη Στρατιωτική Επιτροπή.
3. Το Συμβούλιο Ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών ενημερώνεται αμέσως για κάθε ένοπλη επίθεση καθώς και για τα επακόλουθα μέτρα.
4. Οι παρούσες διατάξεις δεν θίγουν, για τα κράτη τα οποία αφορούν, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού.

Σχολιασμός

Δέκα νυν κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν μέλη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς έχουν αναλάβει δέσμευση κοινής άμυνας δυνάμει του άρθρου V της Συνθήκης των Βρυξελλών. Πρόκειται αναμφισβήτητα για μια μορφή συνεργασίας που εκφεύγει του πλαισίου της Ένωσης. Λόγω των διιστάμενων πολιτικών βουλήσεων, δύσκολα θα συμφωνούσαν όλα τα κράτη μέλη να δεχθούν μια τέτοια δέσμευση στο πλαίσιο του Συντάγματος. Για το λόγο αυτό επιβάλλεται να εισαχθεί εν προκειμένω μια στενότερη συνεργασία που να επιτρέπει σε όσους το επιθυμούν να «επαναλάβουν» στο πλαίσιο της Ένωσης τη δέσμευση την οποία έχουν ήδη δυνάμει του άρθρου V της Συνθήκης των Βρυξελλών. Τα πλεονεκτήματα της καθιέρωσης της σχετικής δέσμευσης στο Σύνταγμα είναι πολλά :

- *Κατά τον τρόπο αυτό θα καθιερωθεί στο Σύνταγμα η κοινή άμυνα και αυτό θα συμβάλει στην αύξηση της αξιοπιστίας της Ένωσης μεταξύ των πολιτών.*
- *Η συνεργασία αυτή θα επιτρέπει στα συμμετέχοντα κράτη μέλη να προσφεύγουν στις δομές και τις ειδικές γνώσεις της Ένωσης, λ.χ. τη Στρατιωτική Επιτροπή και το Στρατηγείο.*

Όπως και στις άλλες προαναφερόμενες μορφές συνεργασίας, μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στη συνεργασία θα λαμβάνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων σχετικά με το αντικείμενο της συνεργασίας. Στην περίπτωση προσφυγής στις δομές της Ένωσης, αυτές θα συνέρχονται επίσης αποκλειστικά παρουσία των αντιπροσώπων των κρατών μελών που έχουν δεχθεί την εν λόγω συνεργασία

Γ. Δημοσιονομικές διατάξεις

Άρθρο 22

1. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις περί των οποίων το παρόν κεφάλαιο βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
2. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό της Ένωσης, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση.

Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης, αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλείδα Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο, προέβησαν σε τυπική δήλωση δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στην χρηματοδότησή τους.

3. Δημιουργείται στον προϋπολογισμό της Ένωσης μία γραμμή προοριζόμενη για την επείγουσα χρηματοδότηση πρωτοβουλιών στα πλαίσια της κοινής εξωτερικής πολιτική και πολιτικής ασφάλειας και ιδίως των προπαρασκευαστικών ενεργειών εν όψει αποστολής κατά την έννοια του άρθρου 30 παράγραφος 1 του Μέρους I του Συντάγματος. Εγκαθιδρύονται ειδικές διαδικασίες για να εξασφαλίζεται η γρήγορη πρόσβαση στις εγγεγραμμένες στην εν λόγω γραμμή πιστώσεις και η αποτελεσματική χρησιμοποίησή τους εντός των χρονικών ορίων που επιβάλλουν οι αντιμετωπιστέες καταστάσεις.

Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες εν όψει αποστολής κατά την έννοια του άρθρου 30 παράγραφος 1 του Μέρους I του Συντάγματος που δεν χρεώνονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης χρηματοδοτούνται από ταμείο εκκίνησης, που δημιουργείται από τις συνεισφορές των κρατών μελών.

Το Συμβούλιο εγκρίνει με ειδική πλειοψηφία κατόπιν προτάσεως του Υπουργού Εξωτερικών :

- τις πρακτικές ρυθμίσεις της σύστασης και χρηματοδότησης του ταμείου, ιδίως των χρηματοδοτικών ποσών που χορηγούνται στο ταμείο, καθώς και τις πρακτικές ρυθμίσεις της επιστροφής τους,
- τις πρακτικές ρυθμίσεις διαχείρισης του ταμείου,
- τις πρακτικές ρυθμίσεις του δημοσιονομικού ελέγχου.

Όταν σχεδιάζει αποστολή σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1 του Μέρους I του Συντάγματος, η οποία δεν μπορεί να χρεωθεί στον προϋπολογισμό της Ένωσης, το Συμβούλιο εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Εξωτερικών να χρησιμοποιήσει το ταμείο αυτό. Ο Υπουργός Εξωτερικών υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την εκτέλεση της εντολής αυτής.

Σχολιασμός

1. Αναπαράγωγή του άρθρου 28 §2 ΣΕΕ, αντικαθιστώντας τη φράση «προϋπολογισμός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» από τη φράση «προϋπολογισμός της Ένωσης» : «Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος Τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.»

2. Αναπαράγωγή του άρθρου 28 §3 ΣΕΕ, αντικαθιστώντας τη φράση «προϋπολογισμός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» από τη φράση «προϋπολογισμός της Ένωσης» : «Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλείδα Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο, προέβησαν σε τυπική δήλωση δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στην χρηματοδότησή τους.»
3. Η Ομάδα Εργασίας VII διαπίστωσε ότι οι δραστηριότητες ΚΕΙΠΠΑ απαιτούν ενίοτε επείγουσα χρηματοδότηση, για την οποία δεν προσφέρονται οι συνήθεις διαδικασίες. Πέραν τούτου, η Ομάδα Εργασίας VIII διαπίστωσε ότι υπάρχει ανάγκη ιδιαίτερης διάταξης όσον αφορά την προπαρασκευαστική φάση των αποστολών που αναφέρονται στο άρθρο 30 παράγραφος 1. Η ανάγκη αυτή απορρέει αφενός από το γεγονός ότι η χρηματοδότηση των πολιτικών πτυχών που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης υπόκειται σε σχετικά επαχθείς διαδικασίες και συνεπώς χρονοβόρες, τη στιγμή που ο χρόνος είναι πολύτιμος κατά την έναρξη της επιχείρησης, αφετέρου από το ότι είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ταχεία χρηματοδότηση των στρατιωτικών πτυχών που δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν

Όταν στη σχεδιαζόμενη επιχείρηση πρόκειται να χρησιμοποιηθούν είτε μόνον πολιτικά είτε και πολιτικά και στρατιωτικά μέσα, οι προπαρασκευαστικές δραστηριότητες θα χρηματοδοτούνται από ειδική γραμμή του προϋπολογισμού της Ένωσης. Η διαχείριση της γραμμής αυτής θα υπόκειται σε ειδικό καθεστώς, που θα εξασφαλίζει αφενός μεν γρήγορη πρόσβαση στα οικονομικά μέσα (ελάφρυνση συνεπώς της συνήθους διαδικασίας άντλησης από τις πιστώσεις), αφετέρου δε τη γρήγορη χρησιμοποίησή τους, παρεκκλίνοντας από τις κανονικά εφαρμοστέες διαδικασίες (τύπου λ.χ. κρατικών προμηθειών).

Αντιθέτως, όταν η σχεδιαζόμενη επιχείρηση έχει και στρατιωτικές ή αμυντικές προεκτάσεις, οπότε δεν μπορεί να χρεωθούν στον προϋπολογισμό οι σχετικές δαπάνες, θα συνιστάται για τη χρηματοδότηση της προπαρασκευαστικής φάσης της επιχείρησης ένα ταμείο αποτελούμενο από συνεισφορές των κρατών μελών. Η απόφαση για την κλείδα κατανομής της χρηματοδότησης αυτού του ταμείου θα λαμβάνεται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία.

Προκειμένου να συσταθεί το ταμείο είναι αναγκαίο να προβλεφθεί τόσο το αρχικό ποσό του, όσο και οι πρακτικές ρυθμίσεις της επιστροφής του ποσού αυτού δηλαδή οι ρυθμίσεις επανατροφοδότησης του ταμείου όταν θα έχει πλήρως ή εν μέρει δαπανηθεί το ποσό, γεγονός που απαιτεί απόφαση του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία. Χωριστή απόφαση του Συμβουλίου θα είναι αναγκαία για την κατάρτιση του χρηματοδοτικού κανονισμού του ταμείου. Η απόφαση αυτή προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου.

Τέλος, είναι σημαντικό να είναι η χρήση του ταμείου αποτελεσματική και ταχεία. Προτείνεται στο τρίτο εδάφιο να μπορεί ο Υπουργός Εξωτερικών να δέχεται αντιπροσωπία του Συμβουλίου για την εφαρμογή και τη διαχείριση του ταμείου.

*

* *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΚΟΙΝΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Άρθρο 23

Τα κράτη μέλη, με τη δημιουργία τελωνειακής ένωσης μεταξύ τους, αποσκοπούν να συμβάλουν, για το κοινό συμφέρον, στην αρμονική ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές και στις άμεσες ξένες επενδύσεις, και στον περιορισμό των τελωνειακών και άλλων φραγμών.

Σχολιασμός

Το άρθρο 2 έχει ληφθεί από το πρώτο εδάφιο του άρθρου 131 της ΣΕΚ, με την προσθήκη μνείας των άμεσων ξένων επενδύσεων (όπως και στο επόμενο άρθρο), με την οποία αναγνωρίζεται το γεγονός ότι οι χρηματοοικονομικές ροές συμπληρώνουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και αποτελούν σήμερα μεγάλο μέρος των εμπορικών ανταλλαγών. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 131 της ΣΕΚ διαγράφηκε, καθόσον η αναφορά στην κατάργηση των δασμών μεταξύ κρατών μελών δεν έχει πλέον αντικείμενο. Προς υπόμνηση, το κείμενο του δευτέρου εδαφίου είχε ως εξής : «Κατά τη θέσπιση της κοινής εμπορικής πολιτικής λαμβάνεται υπόψη η ευμενής επίπτωση που δύναται να έχει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων των κρατών μελών η κατάργηση των δασμών μεταξύ τους».

Άρθρο 24

1. Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών σχετικά με τις ανταλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών, και τις εμπορικές πτυχές της διανοητικής ιδιοκτησίας, τις άμεσες ξένες επενδύσεις, την ενοποίηση των μέτρων ελευθέρωσης, την πολιτική των εξαγωγών, καθώς και τα μέτρα εμπορικής άμυνας, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων. Η κοινή εμπορική πολιτική ασκείται στο πλαίσιο των αρχών και στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν, σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, τους ευρωπαϊκούς νόμους και νόμους-πλαίσιο τους αναγκαίους για την υλοποίηση της κοινής εμπορικής πολιτικής.

3. Εάν πρέπει να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις συμφωνιών με ένα ή περισσότερα κράτη ή με διεθνείς οργανισμούς, εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του άρθρου 33 του παρόντος Τίτλου. Η Επιτροπή υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο την εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις. Εναπόκειται στο Συμβούλιο και την Επιτροπή να μεριμνούν ώστε οι υπό διαπραγμάτευση συμφωνίες να συνάδουν προς τις εσωτερικές πολιτικές και κανόνες της Κοινότητας.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές διεξάγονται από την Επιτροπή σε συνεννόηση με ειδική επιτροπή που ορίζεται από το Συμβούλιο για να την επικουρεί στο έργο αυτό και στο πλαίσιο των οδηγιών που μπορεί να της απευθύνει το Συμβούλιο. Η Επιτροπή υποβάλλει τακτικά έκθεση στην ειδική επιτροπή για την πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

4. Για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας σε τομείς των ανταλλαγών υπηρεσιών που συνεπάγονται μετακίνηση προσώπων και στον τομέα των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα όταν η συμφωνία αυτή περιλαμβάνει διατάξεις για τις οποίες απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων.
5. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που απονέμει το παρόν άρθρο στον τομέα της εμπορικής πολιτικής δεν επηρεάζει την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών, ούτε συνεπάγεται εναρμόνιση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στο μέτρο που το Σύνταγμα αποκλείει μια τέτοια εναρμόνιση.

Σχολιασμός

1. *Για πολιτικούς λόγους, το Προεδρείο προέκρινε να μην παρουσιάσει κείμενο εξ ολοκλήρου βασισμένο στις συστάσεις της Ομάδας Εργασίας VII στον προκείμενο τομέα, και προτείνει να διατηρηθεί αναφορά στην παρέκκλιση τη σχετική με τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνιών σε τομείς των ανταλλαγών υπηρεσιών που συνεπάγονται μετακίνηση προσώπων και στον τομέα των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας, όταν η σχεδιαζόμενη συμφωνία περιλαμβάνει διατάξεις για τις οποίες απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων. Υπενθυμίζεται ότι στα πλαίσια της Ομάδας Εργασίας VII είχε διαμορφωθεί ευρεία τάση υπέρ της πρόβλεψης της ειδικής πλειοψηφίας σε όλους τους τομείς που εμπίπτουν στην εμπορική πολιτική, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών και της διανοητικής ιδιοκτησίας (με την επιφύλαξη των ισχυόντων περιορισμών ως προς την εναρμόνιση σε ορισμένους τομείς εσωτερικής πολιτικής). Η σύσταση αυτή συγκέντρωσε μεγάλη*

υποστήριξη κατά τη συζήτηση στην Ολομέλεια. Το Προεδρείο σημείωσε παρόλ' αυτά τις επιφυλάξεις ορισμένων μελών της Συνέλευσης, μερικά από τα οποία εξέφρασαν την ευχή να παραμείνουν εν ισχύ οι σημερινές παρεκκλίσεις, ενώ άλλα τόνισαν την ανάγκη να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αναγκαστικής εναρμόνισης σε τομείς εσωτερικής πολιτικής μέσω διεθνών συμφωνιών συναπτόμενων με ειδική πλειοψηφία. Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο ισχύον άρθρο 133 παράγραφος 5 της ΣΕΚ διατηρήθηκαν στο προκείμενο σχέδιο άρθρου, με κάποιες απλουστεύσεις πάντως του κειμένου σε σχέση με το ισχύον, απλουστεύσεις που βασίζονται ιδίως στις συστάσεις της Ομάδα Εργασίας «Απλούστευση» όσον αφορά τα μέσα και τις διαδικασίες.

2. Η πρώτη παράγραφος επαναλαμβάνει την πρώτη παράγραφο του άρθρου 133 της ΣΕΚ, προσθέτοντας όμως τις ανταλλαγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών και τις εμπορικές πτυχές της διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και τις άμεσες ξένες επενδύσεις (βλ. και το προηγούμενο άρθρο – με την αναφορά αυτή των άμεσων ξένων επενδύσεων αναγνωρίζεται το γεγονός ότι οι χρηματοοικονομικές ροές συμπληρώνουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και αποτελούν σήμερα πολύ μεγάλο μέρος των εμπορικών ανταλλαγών). Στην παράγραφο 4 διατηρήθηκε μια παρέκκλιση σχετικά με τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνίας σε τομείς των ανταλλαγών υπηρεσιών που συνεπάγονται μετακίνηση προσώπων και στον τομέα των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας (βλ. σχολιασμό αυτής της παραγράφου).
3. Η πρώτη παράγραφος συμπληρώθηκε επίσης με μια αναφορά στο άρθρο 1 του ίδιου Τίτλου, όπου διατυπώνονται οι αρχές και οι στόχοι της εξωτερικής δράσης, σύμφωνα με τη σύσταση της Ομάδα Εργασίας VII να συγκεντρωθούν αυτές οι αρχές και στόχοι σ' ένα και μόνο οριζόντιο άρθρο που να καλύπτει ολόκληρο τον Τίτλο. ΙΙΙδού ως βάση αναφοράς το κείμενο του άρθρου 133 παράγραφος 1 : «Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά τις μεταβολές δασμολογικών συντελεστών, τη σύναψη δασμολογικών και εμπορικών συμφωνιών, την ενοποίηση των μέτρων ελευθερώσεως, την πολιτική εξαγωγών και τα μέτρα εμπορικής άμυνας, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων.»
4. Όσον αφορά την παράγραφο 2, προτείνεται η εφαρμογή της κανονικής νομοθετικής διαδικασίας για τη θέσπιση των μέτρων υλοποίησης. Υπενθυμίζεται εν προκειμένω ότι τα εσωτερικά μέτρα σ' αυτό τον τομέα θεσπίζονται με ειδική πλειοψηφία από τη Συνθήκη της Ρώμης. Η αλλαγή αυτή ανταποκρίνεται και στην επιθυμία της Ομάδας Εργασίας VII να ενισχυθεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της εμπορικής πολιτικής (CONV 459/02, σελ. 8).
5. Η παράγραφος 3 βασίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 133 ΣΕΚ (με μεταφορά στην αρχή του κειμένου της αναφοράς στο άρθρο που θα αντικαταστήσει το άρθρο 300 ΣΕΚ). Κατόπιν της συστάσεως της Ομάδας Εργασίας VII να ενισχυθεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα της εμπορικής πολιτικής (CONV 459/02, σελ. 8), διαγράφηκε από το άρθρο 33 του παρόντος Τίτλου το σχετικό με τη σύναψη συμφωνιών, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 300 της ΣΕΚ, η εξαίρεση της εμπορικής πολιτικής που περιέχεται στο ισχύον άρθρο 300 παράγραφος 3 ΣΕΚ.
6. Η παράγραφος 4 επαναλαμβάνει την παρέκκλιση που περιέχεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 133 παράγραφος 5 ΣΕΚ, σχετικά με τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη συμφωνιών στον τομέα των ανταλλαγών υπηρεσιών και των εμπορικών πτυχών της διανοητικής ιδιοκτησίας, όταν αυτές περιλαμβάνουν διατάξεις για τις οποίες απαιτείται ομοφωνία για τη

θέσπιση εσωτερικών κανόνων, προσδιορίζοντας πάντως ότι στον τομέα των υπηρεσιών η παρέκκλιση αφορά μόνο τις υπηρεσίες που συνεπάγονται μετακίνηση προσώπων. Στη γνωμάτευση 1/94 του Δικαστηρίου (σημείο 44), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών που δεν συνεπάγονται μετακίνηση του παρόχου προς τη χώρα του δικαιούχου ή το αντίστροφο δεν στερούνται ομοιότητας με τις ανταλλαγές εμπορευμάτων, οι οποίες αναμφιβόλως εμπίπτουν στην κοινή εμπορική πολιτική.

7. Η παράγραφος 5 απηχεί δύο συστάσεις της Ομάδα Εργασίας VII : αφενός μεν το δεύτερο σκέλος (το υπογραμμισμένο) της σύστασης 8γ («Υπήρξε υψηλός βαθμός στήριξης στην Ομάδα υπέρ της χρήσης της ειδικής πλειοψηφίας σε όλους τους τομείς της εμπορικής πολιτικής, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών και της πνευματικής ιδιοκτησίας, με την επιφύλαξη των τρεχόντων περιορισμών στην εναρμόνιση των τομέων εσωτερικής πολιτικής», (CONV 459/02, σελ. 7), αφετέρου δε το τελευταίο μέρος της σύστασης 4 (CONV 459, σελ. 4), σύμφωνα με το οποίο «η Συνθήκη πρέπει να αναφέρει ότι η Ένωση είναι αρμόδια να συνάπτει συμφωνίες που καλύπτουν ζητήματα τα οποία εμπίπτουν στις εσωτερικές αρμοδιότητές της», «η νέα διάταξη στη Συνθήκη πρέπει επίσης να διευκρινίζει ότι το Συμβούλιο πρέπει να αποφασίζει σχετικά με τέτοιες συμφωνίες σύμφωνα με την ίδια διαδικασία ψηφοφορίας που θα ίσχυε για τις εσωτερικές νομοθετικές συζητήσεις για τα ίδια ζητήματα (κανονικά ειδική πλειοψηφία)», αλλά «η διάταξη αυτή δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να τροποποιήσει την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών».
8. Αν η Συνέλευση επιθυμεί να διατηρήσει σε ισχύ εξαιρέσεις από την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 133 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο της ΣΕΚ, σύμφωνα με το οποίο οι συμφωνίες στον τομέα του εμπορίου των υπηρεσιών του πολιτιστικού και οπτικο-ακουστικού τομέα, των εκπαιδευτικών υπηρεσιών καθώς και των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών στον τομέα της ανθρώπινης υγείας, εμπίπτουν στην κοινή αρμοδιότητα, θα πρέπει να μελετήσει το ενδεχόμενο να περιλάβει την εξαίρεση αυτή στο άρθρο 11 παράγραφος 2 του Μέρους I του Συντάγματος (Τίτλος III, Αρμοδιότητες της Ένωσης).
9. Τα άρθρα 132 και 134 της ΣΕΚ δεν έχουν περιληφθεί στο κείμενο. Το μεν άρθρο 132 δεν χρησιμοποιήθηκε (η πολιτική των εξαγωγών καλύπτεται εξάλλου από το άρθρο 133 παράγραφος 1 της ΣΕΚ, το οποίο έχει περιληφθεί στο άρθρο 3 του παρόντος Τίτλου), το δε άρθρο 134 έχει περιπέσει σε αχρηστία από το 1993, ως ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά (δεν υπάρχουν πλέον εσωτερικά σύνορα)

I. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Άρθρο 25

1. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη ασκείται στο πλαίσιο των αρχών και στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου. Η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και οι αντίστοιχες πολιτικές των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.
2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη σέβονται τις υποχρεώσεις και λαμβάνουν υπόψη τους τους στόχους που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων αρμόδιων διεθνών οργανισμών.

Σχολιασμός

1. Το άρθρο 25 βασίζεται στο άρθρο 177 της ΣΕΚ, το οποίο συντομεύτηκε με τη διαγραφή της απαρίθμησης των στόχων του (παράγραφοι 1 και 2) η οποία αντικαταστάθηκε από αναφορά στο άρθρο που αφορά τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης.
2. Το άρθρο 178 της ΣΕΚ σύμφωνα με το οποίο «στις πολιτικές που εφαρμόζει και οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες, η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη τους στόχους του άρθρου 177» διαγράφηκε λόγω της γενικής παραγράφου για τη συνοχή που υπάρχει στο άρθρο 1 σχετικά με τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης.

Άρθρο 26

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν, με τη νομοθετική διαδικασία, τους ευρωπαϊκούς νόμους και τους ευρωπαϊκούς νόμους-πλαίσια για την υλοποίηση της πολιτικής στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη, οι οποίοι μπορούν να αφορούν πολυετή προγράμματα συνεργασίας με αναπτυσσόμενες χώρες ή προγράμματα με θεματική προσέγγιση.

2. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς κάθε είδους συμφωνία χρήσιμη για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 1 του παρόντος Τίτλου. Η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμφωνιών αυτών πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 33 του παρόντος Τίτλου.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

3. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συμβάλλει, υπό τους όρους που προβλέπονται στο καταστατικό της, στην εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τη συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, στα πλαίσια της σύμβασης ΑΚΕ-ΕΚ.

Σχολιασμός

1. Το άρθρο 26 βασίζεται στα άρθρα 179 και 181 της ΣΕΚ, με μια ενημέρωση των παραπομπών στις παραγράφους 1 και 2 του σχεδίου άρθρου (άρθρο 179 παράγραφος 1 και άρθρο 181) κατόπιν των εργασιών της Συνέλευσης και ιδίως των συστάσεων της Ομάδας εργασίας «Απλούστευση».
2. Η παράγραφος 3, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, είναι εντελώς ίδια με την παράγραφο 2 του άρθρου 179 της ΣΕΚ.
3. Η παράγραφος 4 επαναλαμβάνει το πλήρες κείμενο της παραγράφου 3 του άρθρου 179 της ΣΕΚ. Ωστόσο, τονίζεται ότι η Συνέλευση πρέπει να αποφανθεί όσον αφορά το εάν είναι σκόπιμο να διατηρηθεί μια διάταξη για τη συνεργασία με τις χώρες ΑΚΕ ή εάν θα ήταν σκόπιμο να διαγραφεί η διάταξη αυτή, δεδομένου ότι δεν χρειάζεται να προβλέπεται χωριστή πολιτική ή χρηματοδότηση (εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας VII, υποστηρίζεται ευρέως η ένταξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) στον προϋπολογισμό της Ένωσης).

Άρθρο 27

1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη συντονίζουν τις πολιτικές τους στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη και συνεννοούνται για τα προγράμματα σχετικά με την παροχή βοήθειας, μεταξύ άλλων στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων, με στόχο την προαγωγή της συμπληρωματικότητας και της αποτελεσματικότητας των ενεργειών τους. Μπορούν να αναλαμβάνουν κοινές δράσεις. Όταν χρειάζεται, τα κράτη μέλη συμβάλλουν στην εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων παροχής βοήθειας.
2. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του συντονισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 1.
3. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

Σχολιασμός

Το άρθρο 27 βασίζεται στο άρθρο 180 της ΣΕΚ και το άρθρο 181 πρώτο εδάφιο της ΣΕΚ. Το κείμενο ενισχύθηκε εξ άλλου με την «συμπληρωματικότητα και την αποτελεσματικότητα» των ενεργειών της Ένωσης και των κρατών μελών, στοιχείο που είχε τονιστεί κατά τις εργασίες της Ομάδας εργασίας VII (βλ. παράγραφο 54 της έκθεσης).

II. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Άρθρο 28

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης, και ιδίως των άρθρων 25 έως 27 του παρόντος Τίτλου σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη, η Ένωση αναλαμβάνει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, δράσεις οικονομικής, χρηματοοικονομικής και τεχνικής συνεργασίας με τρίτες χώρες. Οι δράσεις αυτές είναι συνεπείς προς την αναπτυξιακή πολιτική της Κοινότητας. Οι δράσεις της Ένωσης και των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται, ασκούνται δε στο πλαίσιο των αρχών και στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εκδίδουν, με τη νομοθετική διαδικασία, τους αναγκαίους ευρωπαϊκούς νόμους και τους ευρωπαϊκούς νόμους-πλαίσια για την εφαρμογή της παραγράφου 1.
3. Στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, η Ένωση και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Οι λεπτομερείς κανόνες της συνεργασίας της Ένωσης μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών. Η διαπραγμάτευση και σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 33 του παρόντος Τίτλου. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τις συμφωνίες σύνδεσης που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 του παρόντος Τίτλου καθώς και για τις συμφωνίες που συνάπτονται με τα υποψήφια προς ένταξη στην Ένωση κράτη.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Σχολιασμός

Το σχέδιο άρθρου βασίζεται στο άρθρο 181Α της ΣΕΚ, το οποίο προστέθηκε στη Νίκαια. Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης στο γεγονός ότι το σχέδιο κειμένου περιλαμβάνει μια πρόταση τροποποίησης του σημερινού κειμένου όσον αφορά τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2, δεδομένου ότι το σχέδιο ακολουθεί τις συστάσεις της Ομάδας εργασίας «Απλούστευση» όσον αφορά τη γενίκευση της διαδικασίας συναπόφασης (κείμενο του άρθρου 181Α : «Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα ... »).

Άρθρο 29

Όταν η κατάσταση μιας τρίτης χώρας επιβάλλει την επείγουσα παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής από την Ένωση, το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, θεσπίζει, με ειδική πλειοψηφία, τα αναγκαία μέτρα.

Σχολιασμός

Νέο άρθρο που αποσκοπεί στη δημιουργία ειδικής νομικής βάσης για την παροχή χρηματοοικονομικής ενίσχυσης σε τρίτες χώρες όταν απαιτείται επείγουσα δράση. Η δήλωση αριθ. 10 της Διακυβερνητικής Διάσκεψης που προσαρτάται στην τελική πράξη της Συνθήκης της Νίκαιας διευκρινίζει ότι το άρθρο 181Α της ΣΕΚ δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών τρίτων χωρών. Επομένως, εάν δεν δημιουργηθεί ειδική νομική βάση, οι πράξεις για την παροχή τέτοιων ενισχύσεων θα εξακολουθήσουν να εγκρίνονται βάσει του άρθρου 308 της ΣΕΚ (και επομένως με ομοφωνία). Λόγω του επείγοντα χαρακτήρα της συνδρομής αυτής, προτείνεται να θεσπίζονται τα απαιτούμενα μέτρα με ειδική πλειοψηφία.

III. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Άρθρο 30

1. Οι δράσεις της Ένωσης στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας ασκούνται στο πλαίσιο των αρχών και στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 1 του παρόντος Τίτλου. Οι εν λόγω δράσεις αποσκοπούν στην έγκαιρη παροχή συνδρομής, βοήθειας και προστασίας στους πληθυσμούς τρίτων χωρών που πλήττονται από ανθρωπογενείς ή φυσικές καταστροφές, ώστε να αντιμετωπίσουν τις ανθρωπιστικές ανάγκες που προκύπτουν από αυτές τις διάφορες καταστάσεις. Οι δράσεις της Ένωσης και των κρατών μελών αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.
2. Οι δράσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας διεξάγονται σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, και ιδίως τις αρχές της αμεροληψίας και της αποφυγής διακρίσεων.
3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, εκδίδουν τους αναγκαίους νόμους και νόμους-πλαίσια για τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου διεξάγονται οι δράσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης.
4. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς κάθε είδους συμφωνία χρήσιμη για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 1. Η διαπραγμάτευση και

η σύναψη των συμφωνιών αυτών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 33 του παρόντος Τίτλου.

Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να διεξάγουν διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

5. Συγκροτείται ένα Ευρωπαϊκό Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας, για να παράσχει ένα πλαίσιο για τις κοινές συμβολές των νέων Ευρωπαίων στις ανθρωπιστικές δράσεις της Ένωσης. Εκδίδεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, ευρωπαϊκός νόμος για τον καθορισμό του νομικού καθεστώτος και της λειτουργίας του Σώματος αυτού.
6. Η Επιτροπή μπορεί να αναλαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προαγωγή του συντονισμού των δράσεων της Ένωσης με εκείνες των κρατών μελών, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της συμπληρωματικότητας των μηχανισμών παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ένωσης και των κρατών μελών.
7. Η Ένωση μεριμνά ώστε οι ανθρωπιστικές δράσεις της να είναι συντονισμένες και συνεπείς με τις δράσεις των διεθνών οργανώσεων και οργανισμών, ιδίως εκείνων που αποτελούν μέρος του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών.

Σχολιασμός

1. *Νέο άρθρο που αποτελεί απόρροια του σχεδίου άρθρου 12 παράγραφος 6 του Συντάγματος όπου ο τομέας αυτός αναφέρεται ρητά ως τομέας συντρέχουσας αρμοδιότητας. Η ανθρωπιστική βοήθεια δεν έχει ειδική νομική βάση στις ισχύουσες Συνθήκες και υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/96 του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1996 (νομική βάση το άρθρο 179, πρώην 130 Χ, της ΣΕΚ).*
2. *Η βασική δομή του άρθρου ακολουθεί τη δομή του άρθρου που αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, αλλά στην παράγραφο 1 δίνεται έμφαση ειδικότερα στον ειδικό χαρακτήρα των ανθρωπιστικών δράσεων. Η περιγραφή τους βασίζεται στους ορισμούς που υπάρχουν στον προαναφερόμενο κανονισμό (μια επισιτιστική βοήθεια π.χ. δίνεται χωρίς να τίθεται ως όρος ο μακροπρόθεσμος στόχος της παγίωσης του κράτους δικαίου ή της βιώσιμης ανάπτυξης – σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 1257/96 η βοήθεια «δεν πρέπει να διέπεται ή να εξαρτάται από πολιτικές σκοπιμότητες»).*

3. *Η παράγραφος 2 επισημαίνει τις βασικές αρχές της ανθρωπιστικής βοήθειας : ότι οι δράσεις διεξάγονται σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, και ιδίως τις αρχές της αμεροληψίας και της αποφυγής διακρίσεων. Η πρώτη από τις αρχές αυτές συνεπάγεται ότι οι αποφάσεις παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας πρέπει να λαμβάνονται με αμερόληπτο τρόπο σε συνάρτηση αποκλειστικά με τις ανάγκες και τα συμφέροντα των θυμάτων. Η δεύτερη αρχή συνεπάγεται ότι η ανθρωπιστική βοήθεια χορηγείται στα θύματα αδιακρίτως φυλής, εθνότητας, θρησκείας, φύλου, ηλικίας, ιθαγένειας ή πολιτικών πεποιθήσεων (βλ. κανονισμό αριθ. 1257/96 καθώς και έκθεση της Ομάδας VII, CONV 459/02, παράγραφος 57).*
4. *Οι παράγραφοι 3 και 4 αφορούν τις διαδικασίες θέσπισης των πράξεων εφαρμογής των δράσεων και σύναψης συμφωνιών με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς (αναπροσαρμογές ανάλογα με τις εργασίες της Συνέλευσης).*
5. *Οι παράγραφοι 5 και 6 καλύπτουν τον συντονισμό μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών καθώς και τον συντονισμό με τις διεθνείς οργανώσεις και τους διεθνείς οργανισμούς.*

*
* *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 : ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο 31

1. Όταν μια απόφαση σχετικά με θέση ή δράση της Ένωσης, η οποία ελήφθη σύμφωνα με τις διατάξεις περί κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας του Κεφαλαίου 1 του παρόντος Τίτλου, προβλέπει τη μερική ή ολοκληρωτική μείωση ή διακοπή των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία έπειτα από κοινή πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών και της Επιτροπής, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, και ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
2. Στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει, με την ίδια διαδικασία, περιοριστικά μέτρα έναντι φυσικών ή νομικών προσώπων, μη κρατικών ομάδων ή οντοτήτων.

Σχολιασμός

1. *Η παράγραφος 1 ενσωματώνει το άρθρο 301 ΣΕΚ, προσθέτοντας μνεία των χρηματοοικονομικών σχέσεων ώστε να καλύπτονται οι τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 60 ΣΕΚ. Το Συμβούλιο αποφασίζει έπειτα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών και της Επιτροπής, ώστε να εξασφαλίζεται η συνοχή των προτεινόμενων μέτρων. Το κεφάλαιο αυτό αφορά τη λήψη περιοριστικών μέτρων που βασίζονται σε απόφαση εξωτερικής πολιτικής λαμβανόμενη σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου 1. Τα περιοριστικά μέτρα που μπορεί να εισαγάγει η Ένωση εάν διαπιστώσει παράβαση των κανόνων καταγωγής από τρίτη χώρα καλύπτονται από το κεφάλαιο 5, που αφορά τις διεθνείς συμφωνίες.*

Το κείμενο εισάγει μια νέα διάταξη, η οποία αφορά την ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
2. *Επί του παρόντος οι Συνθήκες παρέχουν νομικές βάσεις μόνο για περιοριστικά μέτρα έναντι κρατών. Ενίστε όμως, καθίσταται αναγκαίο να μπορούν να λαμβάνονται και άλλα είδη μέτρων. Η παράγραφος αυτή δημιουργεί μια νομική βάση που θα επιτρέπει στην Ένωση να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα έναντι φυσικών ή νομικών προσώπων, μη κρατικών ομάδων κ.λπ.*

*
* *

Άρθρο 32

1. Η Ένωση μπορεί να δεσμεύεται συνάπτοντας συμφωνίες με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διατάξεις του Συντάγματος προβλέπουν τη σύναψη σχετικών συμφωνιών.
2. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει συμφωνίες σύνδεσης με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς. Οι εν λόγω συμφωνίες συνιστούν σύνδεση, η οποία συνεπάγεται αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις, κοινές δράσεις και ειδικές διαδικασίες, με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς.
3. Η Ένωση μπορεί να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες των οποίων η σύναψη είναι αναγκαία για την επίτευξη στόχου της Ένωσης, προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης ή οι οποίες επηρεάζουν εσωτερική πράξη της Ένωσης.
4. Οι συμφωνίες που συνάπτονται από την Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη.

Σχολιασμός

Η κατάργηση των πυλώνων επιβάλλει να συμπτυχθούν οι διατάξεις σχετικά με την εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης στους τομείς της ΚΕΠΠΑ (άρθρο 24 της ΣΕΕ), της ΔΕΥ (άρθρο 38 της ΣΕΕ) και στον κοινοτικό τομέα (άρθρο 300 παράγραφος 1 της ΣΕΚ).

Το ισχύον άρθρο 300 παράγραφος 1 της ΣΕΚ αναφέρει μόνο τη ρητή εξωτερική αρμοδιότητα της Κοινότητας, δηλ. τις περιπτώσεις κατά τις οποίες «η παρούσα Συνθήκη προβλέπει τη σύναψη συμφωνιών». Πρόκειται για τα άρθρα 133 της ΣΕΚ (κοινή εμπορική πολιτική), 177 έως 181 της ΣΕΚ (συνεργασία για την ανάπτυξη), 111 της ΣΕΚ (νομισματική πολιτική), 170 της ΣΕΚ (πολιτική στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης), 174 της ΣΕΚ (πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος), 182 έως 188 της ΣΕΚ (σύνδεση των υπερπόντιων χωρών και εδαφών) και 310 της ΣΕΚ (σύνδεση με τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς).

Ωστόσο, βάσει της νομολογίας του Δικαστηρίου, η εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης δεν απορρέει μόνο από ρητή εξουσιοδότηση της Συνθήκης, αλλά επίσης εμμέσως από τις διατάξεις της. Αυτό συμβαίνει :

- όταν η εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης απαιτείται για την επίτευξη ενός από τους στόχους που θέτει η Συνθήκη, ενώ η Ένωση δεν έχει εκδώσει ακόμη σχετική νομοθετική πράξη σε εσωτερικό πλαίσιο (γνωμοδοτήσεις 1/76 του Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 1977, 2/91 του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 1993 και 1/94 του Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 1994), και
- όταν η εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης απαιτείται για την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου στην περίπτωση που η Ένωση έχει ασκήσει ήδη την εσωτερική αρμοδιότητά της (απόφαση «AETR» του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1971 και γνωμοδοτήσεις 1/92 του Δικαστηρίου της 10ης Απριλίου 1992 και 2/92 του Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 1995).

Βάσει της νομολογίας αυτής, η Ομάδα εργασίας VII διατύπωσε συστάσεις σύμφωνα με τις οποίες :

- η Συνθήκη πρέπει να αναφέρει ότι η Ένωση είναι αρμόδια να συνάπτει συμφωνίες που καλύπτουν ζητήματα τα οποία εμπίπτουν στις εσωτερικές αρμοδιότητές της,
- η νέα διάταξη της Συνθήκης πρέπει επίσης να διευκρινίζει ότι το Συμβούλιο πρέπει να αποφασίζει σχετικά με τέτοιες συμφωνίες με την ίδια διαδικασία που θα ίσχυε για τις εσωτερικές νομοθετικές συζητήσεις για τα ίδια ζητήματα (κανονικά ειδική πλειοψηφία)

Η διάταξη αυτή ουδόλως θα μετέβαλλε την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών.

Το σχέδιο άρθρου 32 αφορά μόνον την ανάθεση αρμοδιότητας στην Ένωση για να συνάπτει συμφωνίες: ρητή αρμοδιότητα όταν η σύναψη συμφωνιών προβλέπεται από διάταξη του Συντάγματος (παράγραφος 1) και σιωπηρή αρμοδιότητα όταν η σύναψη συμφωνίας είναι αναγκαία για την υλοποίηση στόχου της Ένωσης, προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, ή είναι αναγκαία για την ομοιόμορφη εφαρμογή εσωτερικής πράξης της Ένωσης (παράγραφος 3).

Το σχέδιο άρθρου δεν αφορά την αποκλειστική ή συντρέχουσα φύση της αρμοδιότητας αυτής. Όντως, το ζήτημα αυτό καλύπτεται από τα σχέδια άρθρων 11 και 12 του Συντάγματος, όπου αναφέρεται :

- στο άρθρο 11, ότι «η Ένωση διαθέτει αποκλειστική (...) στην κοινή εμπορική πολιτική, τη νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ, τη διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής»· η αποκλειστική αυτή αρμοδιότητα καλύπτει και τις διεθνείς συμφωνίες που αφορούν τους τομείς αυτούς. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 προστίθεται ότι «η Ένωση διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας όταν η σύναψη αυτή προβλέπεται σε νομοθετική πράξη της Ένωσης, είναι απαραίτητη για να μπορέσει η Ένωση να ασκήσει την αρμοδιότητά της σε εσωτερικό επίπεδο, ή επηρεάζει εσωτερική πράξη της Ένωσης.»

- στο άρθρο 12, οι τομείς στους οποίους η Ένωση διαθέτει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη. Σε ορισμένους από τους τομείς αυτούς, η Ένωση διαθέτει ρητή εξωτερική αρμοδιότητα, την οποία συμμερίζεται με τα κράτη μέλη. Οι τομείς αυτοί είναι η συνεργασία για την ανάπτυξη, η πολιτική έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και η πολιτική περιβάλλοντος.

Άρθρο 33

1. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 24 του παρόντος Τίτλου, για τη διαπραγμάτευση και σύναψη των συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία.
2. Το Συμβούλιο εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων, εκδίδει οδηγίες διαπραγμάτευσης και συνάπτει τις συμφωνίες.
3. Η Επιτροπή, ή ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης όταν η συμφωνία αφορά αποκλειστικά ή κυρίως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας, υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο τον εξουσιοδοτεί να αρχίσει τις διαπραγματεύσεις. Η Επιτροπή και ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης υποβάλλουν, ενδεχομένως, κοινές συστάσεις.
4. Το Συμβούλιο ορίζει, στο πλαίσιο της απόφασης έγκρισης των διαπραγματεύσεων και ανάλογα με το αντικείμενο της μελλοντικής συμφωνίας, το διαπραγματευτή ή τον προϊστάμενο της διαπραγματευτικής ομάδας της Ένωσης.
5. Το Συμβούλιο μπορεί να απευθύνει διαπραγματευτικές οδηγίες στο διαπραγματευτή της συμφωνίας και μπορεί να ορίζει ειδική επιτροπή, σε διαβούλευση με την οποία πρέπει να διεξαχθούν οι διαπραγματεύσεις.

6. Έπειτα από πρόταση του διαπραγματευτή της συμφωνίας το Συμβούλιο αποφασίζει την υπογραφή της και ενδεχομένως την προσωρινή εφαρμογή της πριν από την έναρξη ισχύος.
7. Το Συμβούλιο συνάπτει τη συμφωνία έπειτα από πρόταση του διαπραγματευτή της συμφωνίας. Εκτός από τις συμφωνίες που αφορούν αποκλειστικά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο συνάπτει τις συμφωνίες μόνο έπειτα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατυπώνει τη γνώμη του μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει το Συμβούλιο ανάλογα με το επείγον του ζητήματος. Ελλείψει γνώμης μέσα στην προθεσμία αυτή, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει. Η σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απαιτείται ωστόσο προκειμένου περί συμφωνιών σύνδεσης, στην περίπτωση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και για τις συμφωνίες που δημιουργούν ειδικό θεσμικό πλαίσιο και οργανώνουν διαδικασίες συνεργασίας, τις συμφωνίες που έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις για την Ένωση και τις συμφωνίες που καλύπτουν τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η νομοθετική διαδικασία. Σε επείγουσες περιπτώσεις, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορούν να συμφωνούν προθεσμία για τη σύμφωνη γνώμη.
8. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες διατάξεις, το Συμβούλιο μπορεί, κατά τη σύναψη συμφωνίας, να εξουσιοδοτεί τον διαπραγματευτή της συμφωνίας να εγκρίνει εξ ονόματος της Ένωσης τις τροποποιήσεις, εφόσον προβλέπεται από τη συμφωνία ότι οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει να εγκρίνονται με απλοποιημένη διαδικασία ή μέσω ενός οργάνου που συνιστάται από την εν λόγω συμφωνία· το Συμβούλιο μπορεί να εξαρτά την εξουσιοδότηση αυτή από ορισμένους ειδικούς όρους.
9. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Αποφασίζει ωστόσο ομόφωνα όταν η συμφωνία αφορά τομέα για τον οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη θέσπιση εσωτερικών κανόνων καθώς και προκειμένου περί συμφωνιών σύνδεσης και στην περίπτωση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

10. Το Συμβούλιο, έπειτα από πρόταση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης ή της Επιτροπής, αποφασίζει την αναστολή της εφαρμογής συμφωνίας και καθορίζει τις θέσεις που θα υιοθετηθούν εξ ονόματος της Ένωσης σε όργανο που συνιστάται από συμφωνία, όταν το εν λόγω όργανο καλείται να λάβει αποφάσεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα, με εξαίρεση τις αποφάσεις που συμπληρώνουν ή τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο της συμφωνίας.
11. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται αμέσως και εμπεριστατωμένα για όλα τα στάδια της διαδικασίας που περιγράφεται στο παρόν άρθρο.
12. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή ένα κράτος μέλος μπορούν να ζητούν προηγουμένως από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η μελετώμενη συμφωνία συμβιβάζεται με τις διατάξεις του Συντάγματος οι οποίες εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Εάν η γνωμοδότηση του Δικαστηρίου είναι αρνητική, η μελετώμενη συμφωνία μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνο εάν αναθεωρηθεί το Σύνταγμα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο [N].

Σχολιασμός

Η Ομάδα εργασίας VII συνέστησε τα εξής : «η νέα Συνθήκη να περιλαμβάνει ένα ενιαίο σύνολο διατάξεων για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, το οποίο να ορίζει ότι το Συμβούλιο εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων, εκδίδει οδηγίες διαπραγμάτευσης και συνάπτει τις συμφωνίες και να προσδιορίζει ποιος ενεργεί εκ μέρους της Ένωσης ανάλογα με το περιεχόμενο της συμφωνίας.»

Όταν το πεδίο εφαρμογής μιας συμφωνίας εμπίπτει τόσο στον νυν κοινοτικό τομέα όσο και στους νυν τίτλους V ή VI της Συνθήκης ΕΕ, η Ομάδα συνιστά «να επιδιώκεται, όπου αυτό είναι δυνατόν, η σύναψη ενιαίας συμφωνίας, ενώ η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για τις διαπραγματεύσεις να αποφασίζεται από το Συμβούλιο, βάσει του κύριου αντικειμένου της συμφωνίας και της νομικής βάσης της. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο θα ορίζει και ποιος θα διαπραγματευθεί εξ ονόματος της Ένωσης : π.χ. το πρόσωπο που κατέχει το αξίωμα του Υπατου Εκπροσώπου μαζί με την Επιτροπή ή η Επιτροπή ή ο Υπατος Εκπρόσωπος μόνο, υπό την εποπτεία επιτροπής.»

Το προτεινόμενο άρθρο ακολουθεί τη σύσταση αυτή ενσωματώνοντας τη διαδικασία των άρθρων 24 και 38 της ΣΕΕ στην ισχύουσα διαδικασία του άρθρου 300 της ΣΕΚ και την αναπτύσσει με αφετηρία την υπόθεση ότι θα δημιουργηθεί η θέση του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης.

Άρθρο 34

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 33, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα ύστερα από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Επιτροπής, μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί, σύμφωνα με τις διαδικαστικές ρυθμίσεις της παραγράφου 3, να συνάπτει τυπικές συμφωνίες για ένα σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών για το ευρώ, έναντι μη ενωσιακών νομισμάτων. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Επιτροπής, και μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό να επιτύχει γενική συναίνεση σύμφωνα με το στόχο της σταθερότητας των τιμών, μπορεί να εγκρίνει, να προσαρμόσει ή να εγκαταλείψει τις κεντρικές ισοτιμίες του ευρώ εντός του συστήματος συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την έγκριση, την προσαρμογή ή την εγκατάλειψη της κεντρικής ισοτιμίας του ευρώ.
2. Εφόσον δεν υπάρχει σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι ενός ή περισσότερων μη ενωσιακών νομισμάτων, κατά την έννοια της παραγράφου 1, το Συμβούλιο μπορεί, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία είτε μετά από σύσταση της Επιτροπής και διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, είτε μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, να διατυπώνει γενικούς προσανατολισμούς για την πολιτική των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι αυτών των νομισμάτων. Αυτοί οι γενικοί προσανατολισμοί δεν θίγουν τον πρωταρχικό στόχο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, που είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.
3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 33, όταν χρειάζεται να διαπραγματευθεί η Ένωση συμφωνίες για νομισματικά ή συναλλαγματικά θέματα με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία ύστερα από σύσταση της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αποφασίζει τη μεθόδευση των διαπραγματεύσεων και της σύναψης των συμφωνιών αυτών. Η μεθόδευση αυτή εξασφαλίζει ότι η Ένωση εκφράζει μια ενιαία θέση. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις διαπραγματεύσεις.

4. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σχετικά με τη θέση της Ένωσης σε διεθνές επίπεδο για τα θέματα που αφορούν ιδιαίτερα την οικονομική και νομισματική ένωση και σχετικά με την εκπροσώπησή της, σύμφωνα με τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται στα άρθρα Χ [παλαιό 99] και Υ [παλαιό 105].
5. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων και των συμφωνιών της Ένωσης για την οικονομική και νομισματική ένωση, τα κράτη μέλη μπορούν να διαπραγματεύονται στα πλαίσια διεθνών οργανισμών και να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες.

Σχολιασμός

Το προτεινόμενο κείμενο επαναλαμβάνει το κείμενο του σημερινού άρθρου ΙΙΙ ΣΕΚ, με μόνη διαφορά την αντικατάσταση του ECU από το ευρώ και την απαλοιφή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3, δεδομένου ότι, στην παράγραφο 4 του σχεδίου άρθρου 33, περιέχεται γενική διάταξη.

Η Ομάδα εργασίας VI αναγνώρισε ότι θα ήταν σκόπιμο να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των ισχυουσών άτυπων ρυθμίσεων για την εκπροσώπηση της ευρωζώνης στους διεθνείς οργανισμούς (που αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι οι διατάξεις του άρθρου ΙΙΙ παράγραφος 4 της ΣΕΚ δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή). Ορισμένα κράτη μέλη έκριναν ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη βελτίωση του συντονισμού. Άλλα κράτη μέλη ζήτησαν ουσιαστικότερα μέτρα, αναγνωρίζοντας ότι η μορφή της αναγκαίας εκπροσώπησης εξαρτάται εν μέρει από το είδος του διεθνούς οργανισμού. Προέκυψε διάσταση απόψεων μεταξύ εκείνων οι οποίοι θα επιθυμούσαν το ρόλο αυτό να τον αναλάβει ουσιαστικά ο Πρόεδρος της Ευρωομάδας και εκείνων που θα προτιμούσαν να θεσπισθεί μια ρήτρα εξουσιοδότησης στη Συνθήκη, κατ' αναλογία της πρακτικής που εφαρμόζεται στον τομέα της εμπορικής πολιτικής, ώστε το καθήκον αυτό να ανατεθεί στην Επιτροπή. Η παράγραφος 4 του προτεινόμενου άρθρου δεν ρυθμίζει συνεπώς το θέμα και παρέχει στο Συμβούλιο την ευχέρεια να ορίζει εκπρόσωπο της Ένωσης, στη πραγματικότητα δε της ευρωζώνης : είτε τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ECOFIN είτε την Επιτροπή, πράγμα που θα συμφωνούσε περισσότερο με τις λοιπές διατάξεις του Συντάγματος, δεδομένου ότι η νομισματική πολιτική, όσον αφορά τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ, αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα.

*
* *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Άρθρο 35

1. Η Ένωση καθιερώνει κάθε χρήσιμη συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Διασφαλίζει εξάλλου πρόσφορες σχέσεις με οποιονδήποτε άλλο διεθνή οργανισμό.

2. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και η Επιτροπή αναλαμβάνουν την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 36

1. Οι αντιπροσωπίες της Ένωσης στις τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς διασφαλίζουν την εκπροσώπηση της Ένωσης.
2. Οι αντιπροσωπίες της Ένωσης ενεργούν υπό την εξουσία του Υπουργού Εξωτερικών της Ένωσης και σε στενή συνεργασία με τις αποστολές των κρατών μελών.

Σχολιασμός

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου βασίζονται στα άρθρα 302, 303 και 304 ΣΕΚ. Στην απαρίθμηση των διεθνών οργανισμών με τους οποίους η Ένωση καθιερώνει κάθε χρήσιμη συνεργασία προστίθεται ο ΟΑΣΕ, ιδίως λόγω των σχέσεων που έχουν καθιερωθεί με τον εν λόγω οργανισμό στο πλαίσιο της ανάπτυξης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.
2. Η δεύτερη παράγραφος ορίζει ότι ο Υπουργός Εξωτερικών της Ένωσης και η Επιτροπή αναλαμβάνουν την εφαρμογή των διατάξεων της πρώτης παραγράφου.
3. Η παράγραφος 3 καθορίζει το ρόλο εκπροσώπησης στις τρίτες χώρες και στους διεθνείς οργανισμούς ο οποίος ανατίθεται στις αντιπροσωπίες της Ένωσης.
4. Το ζήτημα της ενιαίας εκπροσώπησης της ευρωζώνης στους διεθνείς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς θα εξεταστεί στα σχέδια κειμένων που αφορούν τη νομισματική πολιτική.

*
* *

Άρθρο X (εφαρμογή της ρήτρας αλληλεγγύης)

1. Βάσει κοινής προτάσεως του Υπουργού Εξωτερικών και της Επιτροπής, το Συμβούλιο θεσπίζει πράξεις που καθορίζουν ένα πλαίσιο για την εφαρμογή της ρήτρας αλληλεγγύης η οποία αναφέρεται στο άρθρο X του Μέρους I. Οι εν λόγω πράξεις θεσπίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος.
2. Εάν ένα κράτος μέλος δεχθεί τρομοκρατική επίθεση, τα λοιπά κράτη μέλη του παρέχουν αρωγή κατ' αίτηση των πολιτικών αρχών του. Προς το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη συντονίζονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.
3. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου το Συμβούλιο επικουρείται από την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας και τη Μόνιμη Επιτροπή Εσωτερικής Ασφάλειας, που του υποβάλλουν ενδεχομένως κοινές γνώμες.
4. Για να μπορεί να ενεργεί αποτελεσματικά ή Ένωση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προβαίνει, βάσει εκθέσεως του Συμβουλίου, σε τακτική αξιολόγηση των απειλών που αντιμετωπίζει η Ένωση.

Σχολιασμός

Το άρθρο αυτό ακολουθεί πιστά τις συστάσεις της Ομάδας VIII σχετικά με την εισαγωγή ρήτρας αλληλεγγύης στο Σύνταγμα και περιέχει τους κανόνες της εφαρμογής της.

Στην παράγραφο 1 περιγράφεται η εφαρμογή της ρήτρας αυτής όσον αφορά τα στοιχεία της πρόληψης των τρομοκρατικών απειλών, της προστασίας των δημοκρατικών θεσμών και του πληθυσμού καθώς από τυχόν τρομοκρατική επίθεση. Δεδομένου ότι η εν λόγω ρήτρα προβλέπει τη χρήση όλων των μέσων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των μέσων των κρατών μελών και μεταξύ αυτών των στρατιωτικών μέσων, η πρόταση για τον καθορισμό του γενικού πλαισίου πρέπει να υποβληθεί από κοινού από την Επιτροπή και τον Υπουργό Εξωτερικών. Για τον ίδιο λόγο, είναι αδύνατον να προβλεφθεί ενιαίος τρόπος ψηφοφορίας για τη χρήση όλων των μέσων, περιλαμβανομένων, αφενός μεν, εκείνων που υπόκεινται επί του παρόντος σε ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία, αφετέρου δε, εκείνων, λ.χ. των στρατιωτικών μέσων, των οποίων η χρήση μπορεί να αποφασισθεί μόνο ομόφωνα. Το άρθρο προβλέπει συνεπώς κατάλληλες διαδικασίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος, για τη θέσπιση κάθε πράξης του γενικού πλαισίου. Συνεπώς, ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα είναι εκείνος που προβλέπεται στις σχετικές διαδικασίες.

Όσον αφορά την παροχή αρωγής σε κράτος μέλος έπειτα από τρομοκρατική επίθεση, επιβάλλεται η άμεση αντίδραση των κρατών μετά το συμβάν. Για το λόγο αυτό, στην παράγραφο 2 προβλέπεται αυτόματη εφαρμογή της αρωγής κατ' αίτηση του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Το κράτος μέλος θα πρέπει να προσδιορίζει τις ανάγκες του και τα άλλα κράτη θα συντονίζουν στο πλαίσιο του Συμβουλίου τις απαιτούμενες δράσεις και μέσα για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Στην παράγραφο 3 αναφέρεται η προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου από την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας και τη Μόνιμη Επιτροπή Εσωτερικής Ασφάλειας (η οποία είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για το συντονισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και των τελωνειακών αρχών). Πράγματι, ο καθορισμός των καθηκόντων των δύο επιτροπών (άρθρο 22 του Μέρους II του Συντάγματος, άρθρο X του Μέρους II του Συντάγματος, τίτλος : Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης) αντιστοιχεί στις ειδικές γνώσεις που ενδέχεται να χρειασθεί το Συμβούλιο. Ταυτοχρόνως, προκειμένου να εξασφαλισθεί αποτελεσματική δράση, έχει σημασία να είναι συνεπείς και συντονισμένες οι γνώμες των δύο επιτροπών, εξ ου και η διάταξη που προβλέπει ότι μπορούν να εκδίδουν κοινές γνώμες. Η παράγραφος 4 του άρθρου αντιστοιχεί στη σύσταση της Ομάδας VIII, σύμφωνα με την οποία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προβαίνει τακτικά σε αξιολόγηση των απειλών που αντιμετωπίζει η Ένωση, ώστε να μπορεί να λειτουργεί σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης.